

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

NOVADNIEKS

● TREŠDIENA, 2002. GADA 23. OKTOBRIS ● Nr. 79 (7294) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,24

Bišu dravā ar pieredzi un aizrautību

● Lielākais vaska ritulis, ko rokās tur biškopis Genādijs Kižlo no Aizkalnes pagasta, sver aptuveni 20 kilogramus, taču esot bijuši vēl lielāki, zina teikt viņa dzīvebiedre Rasma, kas biškopības lietas pārzina ne sliktāk par vīru. Vienīgi dravā gan saimniece neiet – ne jau tāpēc, ka bail no bišu dzēlumiem, bet tādēļ, kā bišu sanoņa burtiski iemidzina.

● Biškopja arods ir smags un arī ļoti smalks darbs. Šādi īpašus rāmišus Genādijs gatavo kvalitatīvu bišu māšu ieguvei. Arī bišu dravā visu nosaka gēni.

Foto: M. Rukosuļevs

Materiālu lasiet 2. lappusē.

Apstiprina galīgos 8. Saeimas vēlēšanu rezultātus

Centrālā vēlēšanu komisija vakar, 22. oktobrī apstiprināja galīgos 8. Saeimas vēlēšanu rezultātus.

Pēc 8. Saeimas vēlēšanu balsu skaitīšanas protokolu pārbaudes un salīdzināšanas konstatēts, ka kopā 8. Saeimas vēlēšanās piedalījušies 997754 jeb 71,51 procenti vēlētāju. Vēlētāju aktivitāte Latvijā bijusi 72,50 procenti, bet ārvalstīs – 25,44 procenti.

8. Saeimas vēlēšanās 5 procentu barjeru iekļūšanai

8. Saeimā no Latgales vēlēšanu apgabala ievēlēti:

Deputāts	Partija	Punkti
Aleksandrs Bartaševičs	PCTVL	68646
Ivans Ribakovs	PCTVL	67554
Vjačeslavs Stepaņenko	PCTVL	67320
Martijans Bekasovs	PCTVL	66627
Aleksejs Vidavskis	PCTVL	66572
Aleksandrs Golubovs	PCTVL	66494
Pāvels Maksimovs	PCTVL	66383
Sergejs Fjodorovs	PCTVL	65853
Anatolijs Mackevičs	PCTVL	65356
Vilis Krištopans	Zaļo un Zemnieku savienība	17819
Staņislavs Šķesters	Zaļo un Zemnieku savienība	17676
Ināra Ostrovska	Jaunais laiks	16049
Sarmīte Ķikuste	Jaunais laiks	16008
Anta Rugāte	Tautas partija	12604
Elita Šņepste	Tautas partija	12262
Andrejs Naglis	Latvijas Pirmā partija	10781
Pēteris Tabūns	Apvienība «Tēvzemei un Brīvībai»/LNNK	6881

Saeimā pārvarējušas 6 partijas un partiju apvienības, kuras

8. Saeimā ieguvušas sekojošu deputātu vietu skaitu:

Jaunais laiks – 26 vietas
Apvienība «Par cilvēka tiesībām vienotā Latvijā» — 25 vietas

Tautas partija – 20 vietas
Zaļo un Zemnieku savienība – 12 vietas
Latvijas Pirmā partija – 10 vietas
Apvienība «Tēvzemei un Brīvībai»/LNNK – 7 vietas

Jauna tēma – jauniešu lauku pagastā

Jaunieša vieta laukos. Bezdarbs. Tā cēloņi. Skolas nevarība vai nevēlēšanās dot pareizu profesionālu ievirzi. Lauksaimniecības skolu maldinošais vilinājums. Drosme riskēt. Drosme zaudēt. Uzdrīkstēšanās.

Šajā numurā «Novadnieks» uzsāk līdz šim maz skartu tēmu par jauniešu vietu laukos.

Kā pirmo izvēlējamies Saunas pagastu. Pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Domulis bija rūpīgi sagatavojis informāciju par pašvaldības jaunajiem ļaudīm vecumā no 18 līdz 30 gadiem. Saunas pagastā to ir 165. Daudzi mācās vai strādā tālu prom no mājām. Daudzi palikuši tepat. Bet gandrīz visi vēl tikai meklē savu īsto vietu dzīvē. Mēģina un kļūdās, un sāk atkal no jauna. Par to, kā šiem jauniešiem klājas, lasiet 6. un 7. lappusē.

NOVADNIEKS

Cienījamie lasītāji!

Neaizmirstiet līdz

nedēļas beigām

ABONĒT

«NOVADNIEKU»

novembrim un

decembrim!

ZIŅAS

Iecelts Preiļu novada domes izpilddirektors

Vakar, 22. oktobrī, Preiļu novada domes kārtējā sēdē deputāti vienbalsīgi par Preiļu novada domes izpilddirektoru iecēla Pēteri Kotānu. Jaunais izpilddirektors 1976. gadā absolvējis Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Mežsaimniecības un mežtehnikas fakultāti, iegūstot mežsaimniecības inženiera kvalifikāciju. Pēdējos divus gadus Kotāns strādājis par meža taksatoru SIA «BBZ grupa», bijis Cesvaines virsmežniecības ugunsdzēsības stacijas priekšnieks, mežzinis, mežizstrādes iecirkņa priekšnieks, ceļu būves meistars Lubānas MRS, kā arī veicis citus pienākumus.

Atgādināsim, ka Preiļu novada domes iepriekšējais izpilddirektors Ilmārs Ziemeļis šovasar tika ievēlēts par SIA «Preiļu saimnieks» valdes priekšsēdētāju.

Kultūras darbinieki plāno nākamā gada pasākumus

Ceturtdien, 24. oktobrī, Preiļu rajona padomē uz kārtējo semināru pulcēsies rajona pašvaldību kultūras darbinieki. Darba kārtībā būs nākamā gada kultūras pasākumu plāna saskaņošana gan rajona, gan valsts mērogā. Kādi pasākumi iecerēti Latgales reģionā, būs zināms mēneša beigās.

Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes kultūras darba organizatore Elvira Brovacka, seminārā par kultūras iestāžu lomu pilsoniskas sabiedrības veidošanā runās arī Naturalizācijas pārvaldes Rēzeknes reģionālās nodaļas informācijas centra vecākais referents Voldemārs Ivdris.

ISSN 1407-9821

TREŠDIENAS INTERVIJA

Blakus atstumtajiem

— Kāds, jūsuprāt, ir laimīgas sievietes etalons?

— Sarežģīts jautājums. Es nezinu atbildi. Varbūt tā ir sieviete, kurai ir labs darbs, satīcīga ģimene, ar ko es pati nevaru lepoties, jo viena audzinu divus bērnus. Darbs man patīk gan. Pareizāk būtu teikt, — man ir paveicies ar kolektīvu, kurā strādāju un ar sadarbības partneriem. Visu šo laiku izjūtu Latvijas Bērnu fonda un personīgi tā prezidenta Andra Bērziņa, kā arī pārējo fonda darbinieku palīdzību, ieinteresētību un svētību skolas problēmu risināšanā, tās apjomīgajā rekonstrukcijā. Labas attiecības izveidojušas ar rajona padomi un izglītības pārvaldi.

— Cik sen jūs strādājat šajā amatā, un kur ņemāt tik lielu uzdrīkstēšanos, lai kļūtu direktore skolai ar tolaik samērā sarežģītu saimniecisko stāvokli?

— 28. decembrī apritēs četri gadi. Esmu dzimusi un arī pašlaik dzīvoju Rožupes pagastā, mācījos Līvānos, pēc Lauksaimniecības akadēmijas beigšanas strādāju par galveno zootehniķi. Pēc tam bija konkurss uz direktora amatu šajā skolā. Impulsu pieteikties deva kaimiņos dzīvojošā Rožupes pamatskolas direktore, kas arī pēc tam daudz palīdzēja ar labiem padomiem. Iestājos maģistratūrā ar novirzienu skolvadībā. Pirmajos gados es lielākoties nākšņoju skolā, aizņemta ar projektu gatavošanu, aprēķiniem un plāniem. Šogad ir pirmais gads, kad es regulāri pēc darba dodos mājup. Atjaunoju arī savu vaļasprieku — dambretes spēli.

— Vai neesat nonākusi pie secinājuma, ka ar veselās paaudzes sieviešu psihi ir noticis kaut kas neatgriezenisks, jo iepriekšējās paaudzēs nekad nav dzimis tik daudz garīgi slimu bērnu?

— Jā, tam varētu piekrist, taču man jāatzīst, ka liela daļa no šiem bērniem piedzimuši mātēm, kurām jau pašām bijuši kaut kādi veselības traucējumi, tajā skaitā, garīgā atpalicība. Šajā sakarībā Latvijā jūtams pilnīgs valsts un sabiedrības kontroles trūkums, bet visā pasaulē garīgi atpalikušus cilvēkus mēģina neizlaist no valsts atbildīgo institūciju redzesloka. Esmu tuvāk iepazīsusi arī daudz valstu pieredzi, un varu apgalvot, ka tas netiek uzskatīts par cilvēktiesību normu pārkāpšanu, ja garīgi atpalikušu cilvēku vidū tiek regulēti dzimstības jautājumi. Šī regulēšana notiek viselementārākajā veidā. Zināms taču, ka cilvēkiem ar garīgiem traucējumiem sociālo normu ievērošana, tajā skaitā — seksualitāte — ir apgrūtināta. Tāpēc pašvaldības rūpējas, lai sociālie darbinieki viņiem palīdzētu šajā ziņā, lai viņiem būtu pieejami kontracepcijas līdzekļi un lai tie tiktu lietoti. Tās ir vienkāršas lietas, un neiet runa par piespiedu sterilizāciju vai kaut ko tamlīdzīgu. Kaut gan Vācijā esmu sastapusies arī ar citādu nostāju. Cilvēktiesības ir viena lieta, bet apzināti

vairojot garīgi slimus cilvēkus, nu, nezinu, vai tas uzskatāms par prāta darbu.

Šīs skolas kādreizējo abolventu jaunā paaudze jau ir trīs un četras reizes lielāka, viņiem ir piedzimuši pa trim četriem bērniem, kas pašlaik sāk mācīties mūsu skolās.

— Padomju laikā par šādām skolām runāja maz. Vai nu šādu problēmu nebija, vai arī par tām klusēja?

— Garīgās atpalicības gadījumu visā pasaulē kļūst aizvien vairāk, un tam isto iemeslu nezina neviens. Iedzimtība, alkoholisms, piegandēta daba un tamlīdzīgi, bet kurš no tiem ir noteicošais, grūti pateikt. Taču, kā jau teicu, mūsu valsts politika ir izlikties neredzam. Pati pirmā vieta, kur mūsu skolas absolvents atgriežas jau kā pieaudzis cilvēks, ir pašvaldības. Diemžēl pagastos sociālie darbinieki nav sagatavoti darbam ar garīgi atpalikušiem cilvēkiem. Viņi nesaskata problēmu. Un tāpat arī visā valstī šī procesa apturēšanai vai arī mainīšanai nav ne savas programmas, ne arī struktūras, kas ar to nodarbotos.

Ja skolas laikā par mūsu audzēkņiem neviens nav izrādījis interesi, tas ir, nav atradies nekāds viņam radnieciski tuvs cilvēks, tad jau otrā dienā pēc izlaiduma skolā ierodas tās pašvaldības pārstāvis, no kurienes šis bērns nācis, un diemžēl viņa tālākā dzīve ir atkarīga no šīs pašvaldības nostājas. Es te nerunāju par tiem kontaktiem, kas mācību laikā izveidojas starp audzēkņiem un tām ģimenēm, kas vasaras brīvlaikos mūsu bērnus paņem kā palīgus savā saimniecībā. Faktiski jau viņi tikai ar darbu arī ir audzināmi un integrējami, ko teorētiski pamato arī nozares speciālisti. Ja šiem jaunajiem cilvēkiem pagastos atkarībā no viņu attīstības līmeņa nenodrošina attiecīgu darbu, viņi ir pirmie, kas kļūst par perversās seksuālās izmantošanas upuriem un arī īstenotājiem. Man ir zināmi gadījumi par mūsu bijušajām skolniecēm, kas ielaidušās šādos sakaros ar pavisam veciem vīriešiem, kuri viņām par to maksā. Viņas pašas nekautrējas to izstāstīt.

Ja mūsu skolas beidzējiem nav atrasta konkrēta vieta un cilvēki, kas viņiem palīdzēs, viņi dzīvo slikti. Pagasti ātri vien viņus mēģina ievietot pansionātos. Liekas, viņiem izveidojies priekšstats, ka mēs gatavojam iemītniekus pansionātiem. Valstī šie pansionāti, kas domāti jauniem cilvēkiem ar garīgo atpalicību, ir pārpildīti, un, ja tajos nepietiek vietas, jauniešus ievieto veco ļaužu pansionātos. Man ir kaudzēm izmisuma vēstule no bijušajiem mūsu audzēkņiem par to, cik viņi slikti tajos jūtas. Es gribu uz Rudzātiem, es gribu pie jums, mani te ne par ko neuzskata, man te nedod neko darīt, man te nav, ko darīt... Tā ir eksistēšana. Mājā ar karceri, ar bezrokturu durvīm. Pie mums, skolā, taču nav durvju bez rokturiem. Un tā jau ir, ka izlaidumā

Intervijas laikā sarunu vairākkārt pārtrauc GUNTAS JAUDZEMAS darba telefons un no viņas runas noprotams, ka sarunu biedri ir cilvēki, kas dzīvo tālu un būtībā ir sveši, bet ar kuriem tiek runāts par tēmu «PANEMS», — «NEPANEMS». Kā par kakēnu vai kucēnu, vai arī par kādu priekšmetu, kurš kādā saimniecībā varbūt izrādītos noderīgs, bet varbūt gluži labi bez tā varētu iztikt. Paņems, beidzot ar dziļu atvieglojumu, maigi un bez iepriekšējā sasprindzinājuma nosaka Rudzātu speciālās internātskolas direktore, un pēc tam seko stāstījums par to, ka viņai un kāda attāla rajona pagasttiesai bija jānopūlas, lai kāda skolas audzēkne brīvlaiku varētu pavadīt savās istajās mājās pie likumīgās mātes. Stāstījums bija skumjš un sāpīgs žurnālista sirdij, bet internātskolas direktorei tā ir viņas darba ikdiena, viņas nakts nomoda stundas, viņas brīvdienas aizņemšana, — par to, lai kādam dzīvu vecāku bārenim, kādam pasaules un ģimenes atstumtam, kādam mazam, vārgam putnēnam, jo praktiski veselu bērnu šajā skolā nav, šajā dzīvē būtu gaišs vismaz skolā pavadītais laiks.

● Situācija valstī ar garīgi slimajiem bērniem pēdējos gados nav uzlabojusies ne par mata tiesu, uzskata Rudzātu speciālās internātskolas direktore Gunta Jaudzema. Viņa un skolas darbinieki cenšas, lai bērniem šeit pavadītais laiks būtu gaišākie gadi viņu mūžā. Foto: L.Rancāne

kā ar nazi ir nogriezta šo jauniešu vienīgā gaišā, bezrūpīgā, tīrā dzīve, kurā viņus kāds arī mīlēja. Reizēm viņus palaiž mūs apciemot, un viņi vairs negrib atgriezties uz saviem pansionātiem.

Tāpēc pēdējā laikā es aizvien vairāk mēģinu sameklēt bērniem kādus tuviniekus. Piemēram, Taņa savai mātei bija piedzimis ieslodzījuma vietā, un māte no viņas atteicās. Ar laipnu attiecīgu iestāžu palīdzību tiku uz pēdām sievietei, kura bija meitenes māte. 15 gadu vecumā Taņa satika māti. Viņa bija daudz pārcietusi un uzsākusi normālu dzīves veidu, taču no meitas meklēšanas atturēja kādreiz dotais paraksts, ka nekad to nedarīs. Pati braucu līdz, kad Taņa vedām pie mātes. Bez asarām neiztikām neviena. Diemžēl Taņa bija pirmā, kas iekāpa mikroautobusā, lai brauktu atpakaļ uz skolu. Varbūt viņa savu mammu bija iztēlojusies citādāku? Tāpat bija arī pārējās skolas brīvdienās, kad viņa tika aizvesta pie mātes. Pēc tam nebrauca turp visu pagājušo gadu. Šogad pavasarī es teicu mātei, ka no savas puses esmu izdarījis visu, bet jūsu vietā es nevaru rīkoties. Domājiet un atrodiēt ceļu, kā tikt līdz jūsu meitas sirdij, kā viņu noturēt pie sevis. Beidzot viņai tas izdevās.

Man ir izdevies atrast mātes un ģimenes, kur tas nāca kā belziens, jo sen jau bija aizmirsis par šāda bērna eksistenci, jo cik cilvēku, cik valdību, cik gadu pa šo laiku mainījies. Bet, lūk, no Vasilija dzimtas puses atnāca lūgums nekādā gadījumā nemeklēt viņa vecākus, kuri gan ir dzīvi, bet tiktāl degradējušies, ka zēnam tas varētu būt jauns, nepanesams trie-

las programmas drīkst mācīties jebkurā skolā, tikai tai jānodrošina attiecīgi sagatavoti kadri, medicīniskā aprūpe un tieši tāda programma, kāda ir pie mums. Tā ir atšķirīga, un, skolēnam, beidzot mūsu skolas 11. klasi, varētu būt vispārīgizglītojošās skolas 6.-7. klases skolēna līmenis. Mūsu skolā bērni iegūst speciālo pamatizglītību ar arodklasēm, meitenes — 11, zēni — 10 gadu laikā.

— Cik lielā mērā jūsu skola var palīdzēt šiem bērniem sagatavoties reālajai dzīvei?

— Kad audzēkņi ir ieguvuši pamatizglītību, meitenes divu gadu laikā tiek apmācītas par mājstrādniecēm, bet zēni gada laikā par celtnieku palīgiem. Speciālajās internātskolās ļoti daudz laika tiek atvēlēts tam, lai bērni varētu darīt to, kas viņiem patīk, — dziedāt, dejot, spēlēt teātri, sportot. Pulciņu un fakultatīvās nodarbības notiek katru dienu pēc mācībām līdz pašai novakarei. Mūsu skolā var nodarboties ar kokapstrādi, celtniecības, datora pulciņā, meitenēm ļoti patīk tamborēt. Ir ādas apstrādes pulciņš. Skolēni ar saviem rokdarbiem piedalās rajona, reģiona un valsts mēroga izstādēs, šūšanas, modes un pavārmākslas skatēs. Rīkojam speciālo internātskolu novusa turnīrus, kas notiek pie mums, piedalāmies futbola sacensībās. Piedalāmies arī vispārīgizglītojošo skolu pasākumos, kur vien mūs aicina.

Mums audzēkņi ir jāgatavo dzīvei. Bet no otras puses, viss viņiem jānodrošina — ēdiens, tīra gultas veļa, tīras, siltas telpas. Lūk, ir noteikumi, ka tālāk par ēdamzāli, virtuvē bērnu nedrīkstam laist. Kā viņu iemācīt, ja ar savas mājas, pie mammas viņš ēdis sausis, nevāritus makaronus? Pienāk diena, kad viņiem pašiem jāizdomā, kā tikt pie ēdiena un tīra palaga, jāstrādā, ko liek jaunatrstā ģimene, un tad sākas problēmas. Sevišķi tiem jauniešiem, kuriem pašvaldība ir sveša, viņi nespēj iekļauties jaunajā vidē, nepazīstamos cilvēkos.

— Mēs visu šo laiku runājam tikai par jūsu skolu, jūsu audzēkņiem, un ne vārda — par jums.

— Bet tas pašlaik arī piepilda manu dzīvi. Jo lielākajai daļai no šiem bērniem direktore, pedagogs, apkopējas, pavāres, auklītes, traktorists, šoferis ir viss, kas viņiem ir. Viņu dzīvē cita nekā nav. Un tomēr es cenšos visu sevi neatdot svešiem, bet kādu daļu no sevis atstāt arī saviem bērniem. Manam dēlam Raivim ir 18 gadi. Diemžēl šogad viņš cieta ļoti smagā avārijā, kas lika daudz tuvākās ieceres atvirzīt uz tālāku laiku. Danute mācās Līvānu ģimnāzijas 12. klasē, beidza vijolklasi mūzikas skolā. Kad man ir brīvs laiks, es pievērsos puķēm, un reizēm tās salīdzinu ar saviem audzēkņiem, jo gan vieniem, gan otriem vajag daudz jo daudz mīlestības un siltu roku.

LAUKSAIMNIEKIEM

Par zemnieku tiesībām un pienākumiem Eiropas Savienībā

18. oktobrī Preiļos notikusi konference zemniekiem «Eiropas Savienība un Latvijas lauksaimniecības iespējas» sniedza plašu ieskatu Eiropas lauksaimniecības politikā un procesos, kas pēc iestāšanās ES sagaida arī mūsu lauksaimniekus.

Franču graudaudzētājs bez subsīdijām bankrotētu

Plašu informāciju par to, kā lauksaimniecības politika darbojas ES dalībvalstīs, sniedza viesi – lauksaimnieku organizāciju pārstāvji, kas Preiļos bija ieradušies no Luarē departamenta Francijā. Graudu un piena tirgus ES tiek organizēti pilnīgi atšķirīgi. Graudu tirgū, piemēram, pastāv interence – iespēja pārdot graudus tieši ES par iepriekš norunātu cenu, kas patlaban ir noteikta 101-108 eiro par tonnu. Graudu tirgus ir brīvs, un zemnieks graudus var pārdot arī uzpircējiem par augstāku cenu, taču viņam vienmēr ir jāpārdeva, ka lētāk par noteiktajiem 55 latiem tonnā savu graudus pārdot nevaradzēs.

Tomēr minētā intervences cena nav pietiekama, lai franču zemnieks spētu normāli dzīvot, un tādēļ ir ieviesta arī tiešā piemaksa, kas Francijā ir 220 lati par vienu hektāru. Ja tās nebūtu, franču graudaudzētāji bankrotētu. Neskatoties uz šīm tiesībām saņemti noteiktu naudas summu, zemniekam ir arī pienākums ierobežot savu ražošanu. No 1992. gada spēkā lēmums, ka 10% no kopējās zemes platības saimniecībā nedrīkst tikt apstrādātas, tās jāatstāj papuvē.

Tomēr šāda politika attiecībā uz graudkopību nebūt nav kā akmeņi iecirsta, tā visu laiku mainās. Plānots, ka tiešie hektārmaksājumi zemniekiem tuvākajos gados var sarukt. Parāli pieaug kontrolē attiecībā uz vides normu ievērošanu, jo vide ES ir ļoti piesārņota, atzina franču speciālisti.

Piena politika ir atšķirīga

Arī piena nozarē Francijā eksistē interence, lai stabilizētu piena cenu, un tā ir 180 lati par tonnu piena. Šāda cena frančiem ļauj normāli saimniekot, tādēļ tiešo maksājumu piena nozarē nav.

Arī šajā jomā zemniekiem jāprot vadīt ražošanu tā, lai nepārsniegtu atļauto piena kvotu. Francijas nacionālo piena kvotu ieviesa 1983. gadā, saskaitot, cik piena visi valsts zemnieki saražo kopā (tas bija 24 miljoni tonnu) un sadalot uz visiem ražotājiem (katram zemniekam un piena ražotā-

jam Francijā kvota ir vidēji 150 000 litru gadā). Ja zemnieks saražojis un realizējis vairāk, viņam tiek aprēķināta ievērojama soda nauda – ap 75% no piena litra cenas par katru pārsniegto litru.

Holandē un Anglijā darbojas kvotu tirgus, kas pieļauj piena kvotas pārdošanu, taču Francijā tas nav atļauts. Ja zemnieks grib pārtraukt ražošanu, viņš savu kvotu var pārdot valstij, un tā tiek ieskaitīta nacionālajā rezervē. Šo rezervi izmanto gadījumos, kad saimniekošanu uzsāk jaunie zemnieki (trīs gadu laikā viņiem pakāpeniski piešķir līdz 150 000 litru kvotu), kuriem līdz šim kvotu nav bijis, tās piešķir arī tiem saimniekiem, kas grib paplašināt ražošanu un palielināt lopu skaitu. Ja ģimenē, piemēram, ir izaudzis dēls, kurš iesaistās kopīgajā biznesā, tad arī viņam ir tiesības uz 150 000 litru kvotu.

Tuvāko gadu laikā piena nozarē paredz izmaiņas – piena cena varētu kristies par 15%, sākot ar 2005. gadu, tādēļ varētu tikt ieviesti tiešie maksājumi par pienu, tiesa, niecīgi – 17 eiro par tonnu. Franču zemnieki ar kvotu sistēmu ir apmierināti, savukārt Lielbritānijā, Nīderlandē un Dānijā vēlas kvotu sistēmas atcelšanu. Kompromiss tika rasts 1999. gadā, kad nolēma kvotas saglabāt līdz 2007./2008. gadam.

Franči atbild uz zemnieku jautājumiem

Atbildot uz mūsu zemnieku jautājumiem, franči pastāstīja, ka viņu valstī netiekot dotas prioritātes lielajiem vai mazajiem zemniekiem – subsīdiju ir tiesīgs saņemt gan tas, kuram ir 10 ha zemes, gar tas, kuram ir 100 ha. Francijā nav tādu jēdzienu – mazie, vidējie vai lielie zemnieki, jo galvenais kritērijs ir gūtais ienākums no šīs platības, savukārt ienākumu pielīdzina vidējai algai Francijā.

Zemnieki jautāja par gaļas cenu Francijā. Cūkgaļas cena tur ir Ls 0,60-0,70 par kilogramu kautsvārā, liellopu gaļas – Ls 1,10, aitas gaļas – Ls 1,5-2,0 (aitas gaļas ražošana ir sarukusi, tādēļ tās cena kāpj). Medus tirgus cena ir ap tuveni 2,5 lati kilogramā.

Palīdz veidot piena savākšanas kooperatīvu Valmierā

Franču kolēģi Latvijā nav pirmoreiz, viņi aktīvi iesaistījušies piena savākšanas kooperatīva izveidē Valmieras rajonā. Sīkāk par šāda kooperatīva darbību vēlējas uzzināt arī mūsu zemnieki.

Galvenais mērķis, kādēļ zemnieki izlēma veidot piena savāk-

● Franču zemnieku organizāciju pārstāvji Preiļu zemniekiem stāstīja par Francijas lauksaimnieku ikdienu Eiropas Savienībā. Foto: G.Kraukle

šanas kooperatīvu, ir vēlme pārdot lielāku daudzumu piena un vienlaikus arī cīnīties par labāku piena cenu. Taču, kā atzina franči, mērķi var būt visdažādākie, piemēram, piena kvalitātes celšana, dzesēšanas vai citu iekārtu iegāde, lētākas degvielas vai minerālmēslu iegāde un citi.

Valmierā jūnijā vidējā piena cena bija 9 santīmi par augstākās kvalitātes pienu, bet kooperatīva biedriem, kas paši organizēja tā savākšanu, – 12 santīmi (galīgā samaksa, atņemot kooperatīva uzturēšanas izdevumus – 10,5 santīmi). Kooperatīvs dienā savāca 5 tonnas piena, protams, tam bija jābūt augstākās kvalitātes.

Tā kā zemnieki ne vienmēr bija apmierināti ar pārstrādes uzņēmumos veikto analīžu rezultātiem, tad kooperatīvs veic arī piena analīzes.

Piemēram, Francijā kooperatīvos ir apvienojušies 80% piena ražotāju, Latvijā kooperācija nav tik attīstīta. Tomēr, kā uzsvēra Preiļu LKB vadītāja Silvija Dreijere, sadarbība zemnieku starpā ir arī mūsu rajonā, kaut vai, piemēram, pirms dažiem gadiem izveidotā piena pārraudzības biedrība, kuru veido paši zemnieki. Franču kolēģi bija gatavi runāt par līdzīgu piena savākšanas kooperatīvu izveidi arī Preiļu rajonā, tādēļ zemnieki, kuriem šī ideja šķiet atbalstāma, ir aicināti griezties Preiļu LKB.

Valters Bruss nokļūst jautājumu krustugunis

Zemnieku Saimes priekšsēdētājs Valters Bruss zemniekiem stāstīja par šobrīd paveikto iestāšanās sarunās ar ES.

Pagaidām vēl rit sarunas un «kaulēšanās», bet jau 15. decembrī būs precīzi zināmas kvotas un tiešo maksājumu apjoms. Runājot par tiešajiem maksājumiem, V.Bruss informēja, ka visas kandidātvalstis prasa tiešos maksājumus 100% apjomā no tā, ko saņem ES zemnieki, tomēr gandrīz droši var teikt, ka tāds tiešo maksājumu apjoms mums nebūs. Reāli jaunās ES valstis var pretendēt uz 25-30%.

Tiešo maksājumu apjoms ir atkarīgs no references ražības un platībām (statistikas dati par ražību un apsētajām platībām noteiktā laika periodā – 1997.-1999. gadā). Diemžēl zemniekiem 1997.-1999. gadā neviens neizskaidroja, ka tā raža un sējumu platības, ko viņi deklarē, vēlāk tiks ņemtas par

pamatu iestāšanās sarunās par subsīdiju lielumu ES. Baidoties no lieliem nodokļiem, zemnieki nedeklarēja nedz patiesos sējumus, nedz arī iegūto ražas apjomu.

Kvotas ir Latvijas lauksaimniecības attīstībā būtiskākais jautājums, īpaši tas sakāms par piena kvotu, kuras apjoms tiks precizēts tikai pēdējās sarunu dienās. Apmierinoša kvota patlaban ir kartupeļu cietei – Eiropas Komisija (EK) Latvijai piedāvā gadā saražot 3444 t cietes. No Latvijas pieprasītās 110 000 tonnu kvotas cukuram šobrīd EK piekritusi 66 000 tonnu, ko panāca sarunās 4. oktobrī.

Svarīgākā Latvijai ir piena kvota, un no 1 200 000 pieprasītajām, Eiropa piekritusi tikai 490 000 tonnām. Sarunas par piena kvotas apjomu vēl nav beigušās, taču V.Bruss uzsvēra, ka Latvijai optimāla būtu atļauja ražot 600 000 – 700 000 tonnas piena gadā.

Atsevišķi konferences dalībnieki nenocietās neizteikuši savus pārmērumus un apvainojumus Zemnieku Saimes līderim par to, ka tas aizstāv tikai lielo zemnieku intereses. V.Bruss nācās atbildēt arī par saviem ienākumiem, nomaksāto nodokļu apjomu un apsaimniekoto zemes platību. Viņš neslēpa, ka apsaimnieko 700 ha zemes, no valsts subsīdijās šogad saņēmis 12 000 latu, bet nodokļos nomaksājis vairāk kā 40 tūkstošus.

Skaidro, kā kvota «atnāks» uz zemnieku sētu

Piena ražotāju asociācijas priekšsēdētāja vietniece, Aizkraukles rajona zemniece Līgita Silaraupa skaidroja individuālo kvotu likumdošanas izstrādes gaitu, kas pagaidām ir tikai pašā sākumā, tādēļ tiek gaidīti ieteikumi arī no Latgales zemniekiem, kas savus priekšlikumus var iesniegt Preiļu LKB.

Pēc esošajiem datiem Latvijā gadā saražo 845 000 tonnu piena, taču tikai 400 000 tonnas piena nonāk legālā pārstrādē. L.Silaraupa brīdināja, ka 9 no visiem Latvijas piena pārstrādes uzņēmumiem joprojām blēdās, nesniedzot ziņas piena registram, tādēļ zemniekiem noteikti vajadzētu noskaidrot, vai par viņu nodoto pienu informāciju saņem piena reģistrs. Pretējā gadījumā apkrāptie zemnieki ES paliks bez savas individuālās piena kvotas,

jo tās tiks sadalītas atbilstoši piena reģistra datiem par katru saimniecību. Par atskaites punktu plānots ņemt 2003. gadu.

Būs divu veidu kvotas

Kopējā valsts kvota dalīsies divās atsevišķās daļās: piegādes kvotā (tas piens, ko zemnieki pārdos pārstrādes uzņēmumiem) un tiešās pārdošanas kvotā (piens, ko zemnieks pārdos kaimiņam, skolai vai citam tiešajam patērētājam). Abos gadījumos pārdošana būs jāpierāda ar dokumentiem.

Pārstrādes uzņēmumam nebūs tiesību piešķirt kvotu, taču tas kontrolēs izpildi un raudzīsies, lai kvota netiktu pārsniegta, informēs zemnieku par atlikumu.

Kvota ietekmēs katru ražotāju, jo viņam būs jāpieņem lēmums, kā to izmantot – pārdot pienotavai vai varbūt ražot jogurtu. Ļoti daudz jautājumi jālemj arī valsts līmenī. Piemēram, par to, kādi būs kvotu nodošanas nosacījumi. Jaunie zemnieki Dānijā pusi kvotas pērk, pusi viņiem piešķir valsts. Ir valstis, kur kvotu iespējams nodot mantojumā, pārdot vai arī aizdot uz noteiktu laiku. Tiek plānots, ka ar kvotu piešķiršanu un to administrēšanu Latvijā varētu nodarboties Lauku atbalsta dienests (LAD).

Vienam saimniekam varētu būt gan piegādes, gan tiešās pārdošanas kvota, taču būs iespējams tās pārreģistrēt, laikus informējot LAD. Domājams, ka zemnieki kvotas varēs arī pārdot, ja jutīs, ka nespēj piešķirt kvotu izpildīt. Ir valstis, kur kvotu atļauts pārdot tikai kopā ar zemi, taču Latvijā kvotu varēs pārdot atsevišķi. Piemēram, Nīderlandē kvotas cena pēdējos trīs gados ir pieaugusi četras reizes, tādēļ labi dzīvot var arī tie, kas paši govīs netur, bet kvotu tikai iznomā. Tomēr jāņem vērā, ka dažādu apstākļu dēļ, piemēram, Dānijā piena ražotāju skaits dažu gadu laikā samazinājies par 73%, līdz ar to ir pieaudzis kvotu apjoms pārējiem piena ražotājiem.

L.Silaraupa uzsvēra, ka kvota nenodrošinās zemniekam piena pārdošanu – ja piens būs sliktas kvalitātes, tad kvota nelīdzēs. Jārēķinās, ka bez grāmatvedības iztikt nevarēs, tā būs obligāta prasība tāpat kā pašlaik. Minimālais govju skaits zemniekiem noteikts netiks. Zemniekiem būs jāseko līdzi savai ražošanai, jo par pienu, kurš būs saražots un nodots pienotavā virs atļautās kvotas, pārstrādātājs nevis maksās, bet gan atsūtīs rēķinu par aprēķināto soda naudas summu.

INFORMĀCIJA

STATISTIKA

Strīdi starp KLP donoru un pacientu nav beigušies

Francija un Vācija pirms ES Lauksaimniecības Padomes sēdes (14. oktobrī) nespēja panākt vienprātību par Kopējo lauksaimniecības politiku. Līdz ar to ES samītā Briselē 24. un 25. oktobrī var netikt panākts vienots lēmums par lauksaimniecības subsīdijām jaunajām dalībvalstīm pēc ES paplašināšanās.

Pēc sarunām Parīzē ar Francijas prezidentu Žaku Širaku Vācijas kanclers Gerhards Šrēders paziņoja, ka saglabājušies atšķirīgi uzskati par subsīdijām, kuras Berlīne vēlas samazināt, un brīdināja, ka vienošanās Briselē samītā var netikt panākta. Viņš pieļauj, ka

diskusijas var ievilkties līdz Kopenhāgenas samitam decembrī.

Bija cerības uz Francijas un Vācijas kompromisu, saskaņā ar kuru Francija kā lielākā lauksaimniecības palīdzības saņēmēja pati piekristu no 2007. gada samazināt un tiešos maksājumus pārorientēt no lauksaimniecības uz lauku attīstību.

Tikai tad, kad paredzama ES tiešo maksājumu samazināšanās, Vācija būtu gatava piekrist tiešo lauksaimniecības maksājumu pakāpeniskai piešķiršanai desmit kandidātvalstīm.

Atbildi uz jautājumu, kāpēc Vācija no visām valstīm uztraucas visvairāk, bet Francija esošo situāciju vēlas saglabāt visilgāk,

var gūt izanalizējot, cik katra valsts iemaksā ES budžetā Kopējās lauksaimniecības politikas īstenošanai un cik tā saņem.

ES Revidentu tiesa ir aprēķinājusi, ka 1999. gadā Vācija no lauksaimniecības budžeta ir saņēmusi 6,39 miljardus eiro, bet iemaksājusi tajā ir par 4,64 miljardiem vairāk. Savukārt Francija ir saņēmusi 10,13 miljardus eiro, kas ir par 2,51 miljardiem eiro vairāk nekā tā iemaksājusi. Kā redzam, Francija saņem ceturto daļu no lauksaimniecības budžeta, un ir vislielākā ieguvēja, salīdzinājumā ar pārējām dalībvalstīm.

Ieguvēji un zaudētāji no Kopējās lauksaimniecības politikas (bilance miljonos €)	
Lielbritānija -1560	2160 Spānija
Zviedrija -430	50 Portugāle
Nīderlande -1220	1200 Īrija
Luksemburga -70	1900 Grieķija
Itālija -660	2510 Francija
-4640 Vācija	440 Dānija
Somija -40	
Beļģija -580	
Austrija -170	

Avots: ES Revidentu tiesa par 1999. gadu

XXIII VISPĀRĒJIE LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKI

Kori gatavojas kopmēģinājumiem

Preiļu rajona jauktie kori gatavojas Dziesmu svētku kopmēģinājumiem. Pirmais kopmēģinājums notiks šī gada 2. novembrī Jēkabpilī. Uz otro kopmēģinājumu kori pulcēsies 15. martā Preiļos.

Lai ievingrinātu balsis un izrādītu svētku repertuāru, 24. maijā Preiļos notiks Latgales reģiona jaukto koru pirmssvētku sadziedāšanās.

Uzstāties gatavi visi deju kolektīvi

Preiļu rajonu Dziesmu

svētkos varētu pārstāvēt 10 vai 11 deju kolektīvi, prognozē kultūras valsts inspektore Preiļu rajonā E. Brovacka. Tāču, vai visi tiks izvirzīti uz Rīgu, noteiks žūrijas komisija deju kolektīvu skatēs, jo nolikumā ir ietvertas stingras prasības. Savu māku rajona dejojāji žūrijai rādīs 26. aprīlī. Viņu izpildījums ir pietiekami augstā līmenī, uzskata E. Brovacka, lai visi varētu braukt uz svētkiem Rīgā.

Ziedotājiem – nodokļu atlaides

Pie Tautas mākslas centra ir izveidots Dziesmu svētku fonds. Tā ir reāla iespēja palīdzēt pašdarbības kolektīviem labi sagatavoties svētkiem, atjaunot tērpumus. Uzņēmumi, kas gatavi ziedot līdzekļus, saņem nodokļu atlaides, informē fonda vadītāja Astrīda Dāce. Ja tiks ziedotas summas līdz 250 latiem, fonds paturēs 7 procentus no ziedotās summas, ja summa pārsniegs 250 latus – 5 procentus.

Sagatavoja L. Kirillova

Līvānu ģimnāzija izdod pirmo informatīvo izdevumu vecākiem

5.

Ceļu pie Līvānu ģimnāzijas skolēnu vecākiem sācis pirmais informatīvais izdevums, kurš informēs par skolas dzīvi un aktualitātēm. Īpaši svarīgi ir zināt vecāku dienas visa gada garumā, kuru laikā tiks spriests par dažādām būtiskām tēmām. Pirmā vecāku diena notiks 31. oktobrī un tajā plānota saruna par skolas un ģimenes sadarbības iespējām. Būs tikšanās ar skolas bibliotekāri – saruna par nodrošinājumu ar mācību grāmatām. Savukārt 28. novembrī vecākiem būs iespēja tikties ar mācību priekšmetu skolotājiem, bet 12. decembrī – ar skolas vadību. Jaunajā gadā plānotas vecāku tikšanās ar skolas ārsti un medmāsu (pēc vecāku ieteikuma skolā jau darbojas korigējošās vingrošanas grupa), saruna ar ārpustekstus darba organizatoru, tikšanās ar interešu izglītības speciālistiem. Plānoto pasākumu sākums pulksten 15.00.

G. Kraukle

REKLĀMA

IZMAIŅAS DARBA DIENU GRAFIKĀ

A/s «Latvijas Gāze» informē klientus par izmaiņām darba dienu grafikā.
 Šā gada 27. decembra darba diena tiek pārcelta uz **sestdienu, 26. oktobri**;
 30. decembra darba diena tiek pārcelta uz **sestdienu, 14. decembri**.
 Darba laiks: Sestdien, 26. oktobrī 8.00 – 12.00 12.45 – 15.45
 Sestdien, 14. decembrī 8.00 – 12.00 12.45 – 16.00

A/s «Latvijas Gāze» Daugavpils iecirknis
 Daugavpils, Kr. Valdemāra ielā 24

Konsultācijas par gazifikācijas iespējām   **Informācija par norēķiniem**
 Tālr. 54 04027   Tālr. 54 04028

A/s «Latvijas Gāze» Daugavpils iecirknis Preiļos
 Preiļos, Rīgas ielā 5

Konsultācijas par gazifikācijas iespējām   **Informācija par norēķiniem**
 Tālr. 53 81324   Tālr. 54 04010

Izmantojiet iespēju saņemt konsultācijas par gazifikācijas iespējām un norēķiniem norādītajās sestdienās – 26. oktobrī un 14. decembrī.

Jūsu – a/s «Latvijas Gāze»

REKLĀMA

Tagad ar Hansabankas norēķinu kartēm* skaidru naudu var izņemt bez maksas 529 vietās visā Latvijā:

- Hansabankas bankas automātos, kas ir lielākais tīkls Latvijā
- visos Krājbankas, Pirmās bankas un Unibankas bankas automātos.

Izņem naudu ērtāk!

* Maestro, VISA Electron, Olimpiskā VISA Electron

Laipni atbildēsim pa tālruni 7024555

Būvgaldniekam un Darba ņēmējs, darba devējs biškopei laukos katrs no savām pozīcijām nav darba

JĀNI TEILĀNU sastopam nodarbē, kuru šajā laikā veic katrā lauku sētā — mēslu izvešanā. Kamēr palīgs ir ar mieru viens pats piekraut veltu, Jānis aug nost kūts zābakus un aicina istabā, kurā rotaļlietu ielenkumā saimnieko mazā Kintija. Ierodas arī viņas vecmāmiņa, Jāņa sievasmāte, kura ir galvenā mazās aprūpētāja, kamēr meitenes mamma ir tālu prom — ārzemēs.

● Jānis un Kintija gaida mājās no darba ārzemēs mammu.

Trīsdesmitgadīgais Jānis par saviem laimes un darba meklējumiem stāsta:

— Beidzu Priekuļu pamatskolu, pēc tam mācījos Ogres profesionālā tehniskajā arodividusskolā, kurā ieguvi būvgaldnieka specialitāti. Pēc tam strādāju Rīgā, bārā. Protams, es uzskatu, ka iegūtā profesija nav savienojama ar to darbu, ko strādāju. Taču mūsdienās visi meklē darbu, kurā varētu nopelnīt. Bārā peļņas ziņā veicās labāk. Tajā nostrādāju pusotru gadu.

Jautāts par aiziešanas iemesliem, Jānis atzīstas, ka bija grūti. Vismagākais viņiem licies kontaktēties ar piedzērušiem cilvēkiem un tiem izdabāt. Ar kārtīga laucinieka un zemes kopēja dabu tas nebija savienojams. Pa šo laiku viņš bija jau apprecējies, un abi ar sievu vispirms atgriezās pie viņas mātes, strādāja saimniecības darbos. Pēc tam viņš pārcēlās uz tēva mājām.

Pirms diviem gadiem Jānis nolēma doties peļņā uz ārzemēm. Kāds paziņa strādāja Dānijā un ar tā starpniecību arī Jānim izdevās iekārtoties darbā. Sazinājies dāņu valodā, sākumā ar vārdnīcas palīdzību un pašmācības ceļā mācoties valodu sarunu līmenī. Uz Dāniju devās arī sieva.

— Strādāju lauksaimniecībā, — stāsta Jānis. — Bija jāslauc govīs, jāveic visi lauku darbi, un mehanizācijas bija visai maz. Nācās veikt roku darbus. Piemēram, teļu aizgaldus mēzām ar dakšām. Nereti bija pārslodze, jo strādājām virsstundas. Par tām gan maksāja vairāk.

Jānis tomēr atbrauca apmierināts, jo bija izdevies nopelnīt vairāk, nekā par tādu pašu darbu būtu saņēmis Latvijā. Līgums bija uz 18 mēnešiem, un nācās braukt mājās. Dānijā, tikai pie cita fermerā pašlaik strādā viņa sieva, pēc profesijas biškope, kurai arī drīzumā beigsies darba līgums. Tās nav mūžīgi, un to var paciest, saka Jānis par ģimenes īslaicīgās šķiršanās apstākļiem. Pat piecgadīgā Kintija to uzņem saprotoši.

Par tālāku nākotni Jānim skaidrības nav. Dzīvosim, redzēsim, viņš saka. Varbūt atkal dosies darbā uz ārzemēm. Mūsu apstākļos cilvēkam nav iespēju saplānot dzīvi pat uz tuvākajiem pieciem gadiem, nerunājot par kaut kādiem mērķiem ilgstošākam laika periodam, viņš saka. Ja jauniem cilvēkiem, jauniešiem nav pamatkapitāla, nav kārtīga atbalsta zem kājām, tad ar tukšām rokām, lielu gribu un pat ar iegūtu profesiju laukos viņi uz priekšu netiks un neko nesasnies, Jānis izteic atziņu, kas radusies, balstoties uz paša ģimenes pieredzes. Tajā pašā laikā viņš pieder pie tiem, kas Rīgas maizī izgaršojis, kuram patik dzīvot laukos un kurš uzskata, ka kādam šajos laukos ir jāpaliek un jādzīvo, lai kā arī te neietu. Par to, ka ģimene kādreiz varētu paplašināties, ka bērniem būtu jāapmaksā augstākās izglītības ieguve, viņš pagaidām nedomā. Taču sava pagasta jauniešiem ieteic mēģināt izrauties un vismaz uz kādu laiku aizbraukt tālāk no mājām. Uz Rīgu, uz ārzemēm, un pēc tam atgriezties ar citu pasaules redzējumu un citām prasībām pret dzīvi. Ar lielāku dūšu kaut ko uzskāt, ar plašākām interesēm.

Par turpmāko neziņā

Jāni Klibo, viņa vecākus un brāli Edgaru atrodam apstrādājot kāpostu ražu, gatavojot tos uzglabāšanai.

Jānis mācās Rudzātu vidusskolas 12. klasē, bet pirms tam jau apguvis biškopja profesiju Vecbebros. Šo skolu viņš izvēlējās pēc Priekuļu pamatskolas beigšanas. Apguvis profesiju, ierīkoja mājās dravu, bet drīz vien saprata, ka ar to peļņu negūt. Vēl jau mēģinu, bet neizskatās, ka ar to kas sanāks, Jāņa balsī optimisms nav. Nepadodoties, un kas par vainu, — nezinot. Īstenībā viņam bites un viss, kas ar to saistīts, patīkot. Laikus atjēdzies, ka vajadzīga vidējā izglītība. Reizē palīdzot vecākiem viņu zemnieku saimniecībā. Viņš uzskata, ka varētu savu nākotni saistīt ar laukiem, bet nedaudz agrāk, pirms gadiem trim bijis vieglāk visu uzskāt, tagad daudz kas nokavēts. Jaunajiem savu vietu atrast grūti, un arī viņš par savu nākotni lāgā nezina, vai nu studēs, vai ies dienēt Nacionālajos Bruņotajos spēkos.

Dzintaram Strodam un Ivaram Bogotajam ir 28 gadi, Ivara sievai Ninai gadu skaitu neprasām, bet otram Ivaram — Peipiņam 19. Rudenīgi vēsā un pielījušā dienā visus četrus esam sastapuši vienuviet, Bogotā mājās, kopā ar Saunas pagasta padomes priekšsēdētāju Jāni Domuli dodoties apmeklēt šīs mājas jaunos saimniekus. Ivars jaunākais un Dzintars todien šeit ieradusies palīgā, bet «Novadnieka» un saimnieku aicināti piešķir sev atpūtas brīdi pie kafijas tases mājas otrajā, pārticīgi iekārtotajā stāvā. Nina veikli ir sagatavojusi sviestmaizes, galdā likusi brīnumjauku servīzi, un saruna var sākties. Kāpēc tā ir iznācis, ka šajā barīnā vieni ir saimnieki, izrikotāji, īpašnieki, bet otri — bezdarbnieki, kam darbs tiek no gadījuma uz gadījumu?

Ir labi tā, kā ir

Ivars Peipiņš:

— Pašlaik nestrādāju un nemācos. Esmu ieguvis deviņu klašu izglītību.

Kāpēc Ivars nav turpinājis mācīties tālāk?

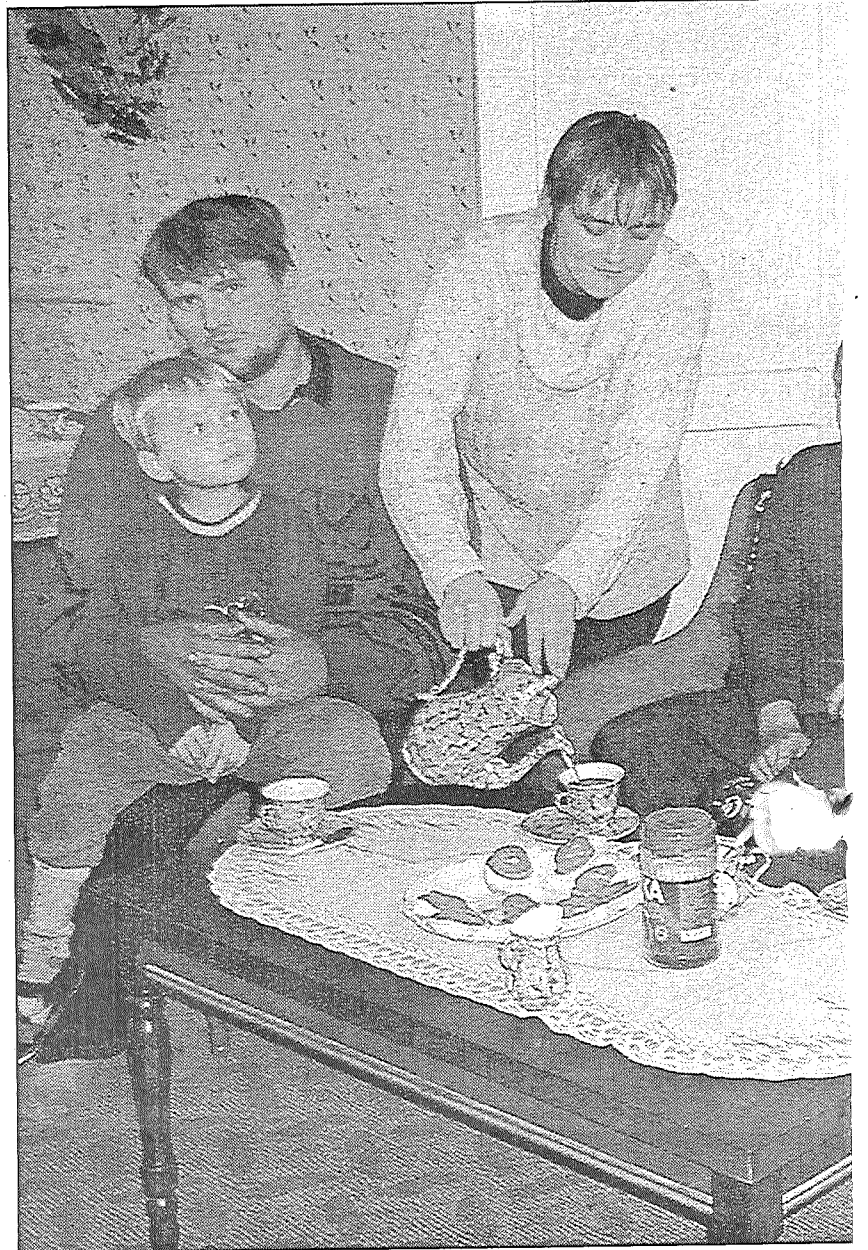
Nebija laika iestāties, viņš atbild. Nebija tāda nodoma — mācīties tālāk, Ivars paskaidro sīkāk, atbildot žurnālistes neticīgajam jautājumam, kā trīs gadu laikā pēc skolas beigšanas nav iznācis laika padomāt par tālākām mācībām. Tūlīt pēc 9. klases beigšanas Ivars esot sācis strādāt. Tomēr doma par tālāku mācīšanos, izrādās, Ivaru nav pametusi. Cik nopietna tā ir? Vai padomā ir kaut kas konkrēts? Ko puisis vēlas apgūt?

— Gribu mācīties par celtnieku, — viņš saka. Vismaz par to Ivars ir pārliecināts, ka jauniešiem arī pašu pagastā atrodams darbs, ja vien ir atbilstoša specialitāte.

Skola esot noskatīta, mācīšoties Jaunaglonā. Un iestāties paredzēts nākošā gada septembrī. Kāpēc tas nav izdarīts šoruden? Ivars atbild, ka viņam vajadzējis iet dienēt Nacionālajos Bruņotajos spēkos, taču iesaukšana uz gadu atlikta. Sarunas laikā jūtams, ka šādi jautājumi jaunajam puisim nav diez cik patīkami. Viņam esot arī divas māsas, abas Rīgā. Viena mācoties, otra strādājot. Māte pensionāre, tēvs vēl spēka gados.

Pastāvīga darba viņam nav sen. Reizēm kāds uzaicina palīgos meža darbos. Dienā varot nopelnīt pat pieci latī. Un tā mēnesī kaut kāda summa iztikšanai sanāk. Bet nodokļi maksāti netiek, darba stāžs neveidojas, sociālo garantiju par šādu darbu nav nekādu, un Ivars pats nevar atbildēt, vai šāds stāvoklis viņu apmierina.

Taču Jānim Domulim par jaunieša teikto, bet it sevišķi — par viņa izvēlēto skolu, ir cits viedoklis. Ja vecākiem nav savas saimniecības, uz kuriem Ivaram atgriezties pēc mācībām viņa noskatītajā skolā, tad pagastā izredžu uz labu darbu nav gan. Jāizvēlas tādas lauksaimniecības novirziena skolas, saka Jānis Domulis, kurām ir apmaiņas programmas un sadarbība ar līdzīga profila skolām ārzemēs. Arī pašlaik divi pagasta jaunieši ar šādu skolu starpniecību strādā ārzemēs.

● Saruna par darbu un bezdarbu Ivara Bogotā (no kreisās ar dēlenu)

Viens no viņiem vecākiem jau atsūtījis naudu saimniecības atbilstīšanai.

Bet Ivars tā pa istam un nopietni par savu nākotni un arī par šodienā nav padomājis. Pagaidām ir labi tā, kā ir.

Iespēju laiks teju teju garām

Dzintars Strods:

— Esmu bezdarbnieks piecus vai sešus gadus. Pirms tam strādāju Varakļānos paju sabiedrībā.

Dzintars mācījies par mehanizatoru Madonas rajona Barkavā. Radušās personīgas problēmas, viņš saka, un skolu līdz galam nepabeidzis. Uz Saunas pagastu kopā ar mammu pārcēlies pirms desmit gadiem.

— No kā es pārtieku? No haltūrām, — vaļširdīgi atbild Dzintars. Haltūras nozīmējot dažāda veida palīdzību lauku darbos vietējiem iedzīvotājiem.

Dažu mēnesi sanākot 20 latī, citreiz vairāk, bet dažreiz vispār nekā.

— Kā jauns cilvēks jūsu gados var iztikēt ar 20 latiem mēnesī? Moderns apģērbs, izklaide, kāds transporta līdzeklis un tamlīdzīgas lietas, piemēram, aizvest meiteni uz kafejnīcu, bez kā jauns cilvēks savu dzīvi nevar iedomāties?

Dzintars pasmejas. Var iztikēt, viņš saka. Bet, ja nopietni un domājot par nākotni, cik ilgi var dzīvot tādā veidā — ar haltūrām, Dzintars tomēr nezina. Jā, viņš reizēm iedomājoties, ka dzīve ir

radikāli jāmaina. Iespējami divi varianti, — iesakņoties tepat, pagastā, apprecēties, sataisīties uz palikšanu, vai arī doties uz lielākām pilsētām. Pirmajā varinātā būs piemājas saimniecība, un ar to pietiks bērnu apģērbšanai un skološanai, spriež Dzintars.

Lielās pilsētās lielas iespējas, un Rīgā darbu var atrast arī bez specialitātes, Dzintars atbild uz jautājumu par to, ko viņš darītu, ja saņemtos no pagasta doties prom. Tiklāt viss skaidrs. Bet kad būs tā diena, kad Dzintars izšķirsies par kādu konkrētu rīcību, viņš izvairās atbildēt. Atkal esot personīgas dabas problēmas.

Tā jaunajam vīrietim pagaidām samērā vieglprātīgā attieksme pret dzīvi nav ļāvusi apjaust, ka lielo iespēju laiks — bez specialitātes, bez pieredzes mūsdienu darba tirgū — teju teju jau ir garām.

Noturēties starp vidējām saimniecībām

Ivars Bogotais:

— Laukos ir grūti attīstīties pat tiem cilvēkiem, kuriem kaut kāda saimniecība vai iesākuma kapitāls jau ir, nerunājot par jauniešiem, kuriem nav ne specialitātes, ne īpašuma, ne konkrētu ienākumu. Vajadzīga radikāla valsts politikas izmaiņa kredītu vai cita veida palīdzības ziņā. Mazas saimniecības īpašniekam dabūt kredītu praktiski nav iespējams.

Ivaram, kura mājā notiek saruna ar Saunas pagasta jaunajiem ļaudīm, pieder zemnieku saim-

un bezdarbnieks par darbu – Nākotni saista ar naturālo saimniecību

arti) un sievas Ķinas mājās notika ar Ivaru Peipiņu, Jāni Domuli un Dzintaru Strodu.

niecība «Lakauskis», viņš saimnieko gan uz savas, gan nomātās zemes. Ar īpašumā piederošajiem 18 hektāriem zemes bankā man nav ko meklēt, rūgti saka zemnieks. Nelielā peļņa, kas gada beigās parādās bilancē, ir uz subīdiju rēķina un arī tādēļ, ka saimniecības īpašnieks ne sev, ne tēvam un mātei samaksu par darbu neapņēma.

Saimniecību varētu paplašināt, domā Ivars, bet apkārtnē zemes gabaliem ir zema vērtība, un tam nav jēgas. Latgalei ar savām mazražīgajām zemēm nekad netikt līdz Vidzemei vai Zemgalei.

Ivars ir ieguvis fermeru specialitāti, un saimniekošana nostādīta uz pareiziem pamatiem, ja vien uz tiem nākamajos piecos, desmit vai piecpadsmit gados izdotos vairot savas ģimenes pārtību. Pašlaik viņš ir neziņā un pārdzīvo šaubas, vai visai šai zemniekošanai atmet ar roku, vai arī tai kā valstiski svarīgai nozarei būs paredzēta kāda attīstība. Tās lielā mērā atkarīgs no jaunās valdības un arī Eiropas Savienības perspektīvām. Mana saimniecība ir starp sīkajām un vidējām, un es nevaru prognozēt, vai tā noturēsies. Es nezinu, vai tās paplašināšanā pašlaik ir vērts ieguldīt naudu, spriež jaunais zemnieks.

Vai pagasta padomē ir iespējams saņemt informāciju par biznesa lietām, par projektiem, izmantot internetā pieejamo informāciju? Teorētiski tas ir iespējams, tikai varētu būt augstākā li-

meni, atbild Ivars.

Darbu var atrast vienmēr

Ķina Bogotā:

— Jau vairāk nekā gadu strādāju par pārdevēju. Man iznāk tikt arī ar daudziem jauniešiem un varu teikt, ka daļēji viņi paši ir vainīgi pie savām problēmām. Cilvēks, kurš meklē darbu, vienmēr to arī atrod. Varbūt ne labi apmaksātu, bet tomēr atrod. Taču ļoti daudz ir tādu, kas vispār necenšas to meklēt. Daļa savukārt ir neuzņēmīgi, baidās atstāt savas mājas un doties uz pilsētām.

Ķina vispirms audzināja savu dēlu. Pēc tam atrada darbu, bet drīz vien viņai piedāvāja pārdevēja amatu. Pēc specialitātes viņa ir dārzkopeces daļdarznieciece. Ķina novērojusi, ka nereti sievietes ir uzņēmīgākas, viņām vairāk atbilst atbildības izjūta par bērniem, par ģimeni, tāpēc darbu meklē pašas, kā arī biksta un uzmanīrina savus vīriešus. Uz jautājumu, vai pagastā pašlaik ir brīvas darba vietas, viņa atbild apstiprinoši. Gateros vienmēr vajag strādniekus.

Savukārt Ivars, jaunākais, turpmākā sarunā pierāda, ka darbs gaterī nav nekāda izeja. Par šo darbu maz maksā, tas ir fiziski smags, kokzāģētavu īpašnieki maz domā par mehanizāciju, par trokšņu novēršanu, bet pats galvenais – darbs ir vienmuļš un neinteresants.

Patikami būt brīvam

Saunas pagasta padomes priekšsēdētājs Jānis Domulis:

— Cik cilvēku, tik arī viedokļu. Neapgalvošu, ka ir viegli, bet negribu piekrist arī tam, ka Latgalē ir ļoti smagi. Ja kāds mēģina kaut ko darīt, tad arī izdodas. Piekrītu, ka pašlaik pagastā brīvu zemju nav, tā nonākusi privātīpašumā, bet liela daļa no īpašniekiem to paņēmusi tikai kā mantojumu un īstenībā to neapsaimnieko. Šo zemi varētu atpirkt, ja vien būtu līdzekļi. Šogad valsts pirmo reizi ar bankas starpniecību piedāvāja kredītu ar zemiem procentiem zemes iegādei, diemžēl tos «izķēra» kurzemnieki un vidzemnieki.

Bet liela daļa cilvēku ar zemes pārdošanu nogaida, sak, nu tik ieiesim Eiropā, un zemes vērtība celsies, saka Jānis Domulis. Daudzi pensionāri var atļauties nomaksāt nodokli par zemi, bet to neapstrādāt. Tāda ir situācija ar zemi un saimniecības paplašināšanu. Arī realizācijas un nodokļu politika jaunajiem zemniekiem laukos ir ierobežojoša, uzskata pašvaldības vadītājs.

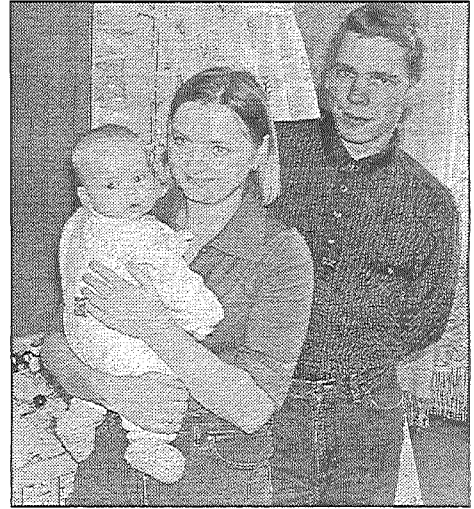
Bet daļa no cilvēkiem, un tas attiecas arī uz bagātām valstīm, nav iekšēji stimulēti uz to, lai pret dzīvi izvīrētu augstākas prasības, un viņiem ir labi tā, kā ir. Viņiem ir patikami un pieņemami, ka viņi ir brīvi, un ir vieglāk pāris stundu pastrādāt pie kaimiņa, saņemt dažus latus, paēst, otrā dienā salāpīt pagāras, nekā pašam būt atbildīgam par savu saimniecību un nostrādāties tajā slapju muguru.

Nākotni saista ar naturālo saimniecību

Jānis Ragaušs un viņa sieva Inga pašlaik ir laimīga jauna ģimene, kurā pirms pāris mēnešiem ieskanējies mazās Solvītiņas dzirdā balstiņa.

Jānim ir Gaigalavas vidusskolā iegūtā vidējā izglītība. Ieprecējies Saunas pagastā. Strādāja sievastēvam piederošā gaterī, bet ar to īsti nav veicies. Par vēlu iesākām, spriež Jānis, konkurenti bija jau tālu priekšā. Tagad viņa oficiālais statuss ir bezdarbnieks, bet faktiski viņš strādā sievastēva saimniecībā, un darba diena kā katram zemniekam ilgst no rīta līdz vakaram. Par tālākiem plāniem un nākotni viņš nav aizdomājies, bet to, ka izglītības un zināšanu kaut kā nopietnāka uzsākšanai varētu būt maz, saprot. Kaut arī ģimene dzīvo labi iekārtotā mājā, liekas naudas saimniecībā nav, lai jaunais vīrietis varētu uzsākt mācības un specialitātes apguvi.

Inga līdz bērna piedzimšanai strādāja pasta, un pagaidām par tālāko nākotni arī neņem spriest. Viņai ir vidējā izglītība, un mātes slimības dēļ savulaik nebija iespēju turpināt mācības. Par savu dzīvi viņai pagaidām nav iemesla sūroties, bet redzot daudzu ar viņu vienos gados esošu jauniešu dzīvi, viņa atzīst, ka bezdarba dēļ nolaidušās rokas, puiši sākuši pār mēru lietot alkoholu. Nekad nav tā, ka stāvoklis ir bezcerīgs, ka nav izejas, laukos var vismaz audzēt vairāk lopiņu, gūt ar tiem peļņu, uzskata Inga.

● Jānis un Inga Ragauši audzina mazo atvasīti Solvītu un pagaidām jūtas apmierināti ar dzīvi. Viņi nosveras par tālāku saimniekošanu tēva mājās.

Oficiantu un bārmeņu valsts?

«Jūzupeņu» zemnieku saimniecības Skuteļu mājās par savu lielo bērnu problēmām stāsta viņu māte Ārija Skutele:

— Bērni beidza skolas, ieguva specialitātes, bet palika bez darba. Viņiem bija jāpārvalificējas citā jomā. Zemnieku bērniem jāapkalpo apmeklētāji bāros un kafējnīcās.

Normunds un Zigmunds mācījušies Lūznavā, ieguvisi ar lauksaimniecību saistītas specialitātes. Rezultāts bijis tāds, ka vecākais no dēliem Preiļos papildus mācījies bārmeņu kursos un tagad strādā Rīgā. Jaunākais, Zigmunds, izmēģinājis spēkus celtniecībā un drīz vien guvis atziņu, kam tu – zaļš jauniesācējs – vajadzīgs. Strādājis gan Rīgas, gan arī Preiļu būvniecības uzņēmumos, nopelnījis santīmus vārda tiešā nozīmē. Darbs bijis tāds – pārnēsāt smagus spaiņus ar cementu, smiltīm. Kas no tā iznāk – zināma lieta. Sabojāti mugurkauli. Atgriezies mājās un paziņojis, — labāk barošu tēva sivēnus. Būšu vairāk paēdis. Meita studējot Mākslas akadēmijā, taču, acīmredzot, tekstilmāksliniecei ar darbu izredzēm arī nekas spožs neesot sagaidāms. Parāli mācībām Jolanta strādā par oficianti. Abi ar brāli Rīgā ir divistabu dzīvokli, par kuru maksā 100 latus mēnesī. Nopelnītais aizējot samaksai par dzīvokļa uzturēšanu.

Ārijai Skutelei ir liela dzīves pieredze, un viņa uzskata, ka pamatskolās nav īstas kārtības ar profesionālo orientāciju. Latgalē esošās skolas ar profesionālo ievirzi māca vecumvecās profesijas, pēc kurām darba tirgū šodien nav pieprasījuma. Skolās nav pieejama informācija par profesijām, pēc kurām ir vai arī nav pieprasījums. Arī Normunds iestājies Lauksaimniecības akadēmijā, lai mācītos par veterinārārstu, bet pasniedzēji teikuši, — kur jūs visus, tik daudzus vetārstus liks un kam jūs būsiet vajadzīgi. Tāpēc puišis laicīgi šim nodomam atmetis ar roku. Pašlaik visi aizrautīgi metas studēt ekonomiku, bet kurš var apgalvot, ka pēc pāris gadiem nebūs jauno ekonomistu pārprodukcijas, jautā Ārija.

Skuteļu mājās nerunā par to, ka nespētu bērnus izskolot un ka viņiem izglītības trūkuma dēļ kādreiz būtu jāuztraucas par bezdarbu. Tē skatījums uz lietām ir cits, — valstī nav nekādas politikas attiecībā uz to, kurās nozarēs kādi speciālisti būs vajadzīgi, kādas ražošanas nozares attīstīsies. Bet Latgales lauksaimniecības skolas ir ieinteresētas tikai vienā lietā, lai tās pastāvētu, lai tām katru gadu pienāktu klāt jauni audzēkņi, un tajās maz domāts par to, ko ar iegūtajām, novecojušajām profesijām jaunieši mūsdienu konkurences apstākļos var iesākt.

IZGLĪTĪBA, SPORTS

PREIĻU 2. VIDUSSKOLĀ

«Atvērtā skola» sabiedrības integrācijai

Preiļu 2. vidusskolā jau trešo gadu sekmīgi darbojas Sorosa fonda – Latvijas (SFL) projekts «Atvērtā skola». Projekta koordinatore, skolas vadītāja vietniece izglītības jomā, pedagoģijas maģistre Lilita Baško par šo projektu «Novadniekam» pastāstīja:

— Latvijas sabiedrība vēsturiski ir izveidojusies kā izteikti multietniska sabiedrība. Ja vēlamies apvienot Latvijas etnisko daudzveidību zem kopīga, visiem pieņemama un labvēlīga politiskā «junta», nepieciešams saudzēt un kopt kultūru daudzveidību mūsu valstī, uzņemot to kā iespēju sabiedrības bagātināšanai. Tikpat nozīmīgi ir palīdzēt citu etnisko grupu piederīgiem – gan skolēniem, gan pieaugušajiem – apgūt valsts valodu viņu spējam un pamatzināšanām atbilstošā veidā un tempā un panākt, lai daudzveidība sekmētu saskaņu, nevis sašķeltību un būtiski padziļinātu vērtību un interešu kopību.

Latvijā Sorosa fonda – Latvija projekts «Atvērtā skola» sekmīgi darbojas jau ceturto gadu. Tā mērķis ir veicināt sabiedrības integrāciju izglītības sfērā, sekmējot divu paralēlo – latviešu un cittautu – skolu tīklu tuvināšanos, nošķirtības un aizspriedumu mazināšanos, informācijas barjeru laušanu. 2002. gadā projektā «Atvērtā skola» aktīvi darbojas 20 mazākumtautību skolas, 17 latviešu mācīvalodu skolas, 14 pirmsskolas izglītības iestādes, septiņu Latvijas pedagoģisko augstskolu

● Projekta «Atvērtā skola» autori un īstenotāji Preiļu 2. vidusskolā (no kreisās) Irēna Pizāne, Oļegs Hlebnikovs, Larisa Arestova, Lilita Baško. Foto: M.Rukosuļevs

docētāju darba grupa.

Preiļu 2. vidusskolas projekta komandā darbojas četri cilvēki: Lilita Baško, kā arī skolas direktors un matemātikas skolotājs, kurš jau piecus gadus pasniedz savu mācību priekšmetu bilingvāli, — Oļegs Hlebnikovs, latviešu valodas skolotāja, 7. klases mācību grāmatas līdzautore, pedagoģijas maģistre Irēna Pizāne, sākumskolas skolotāja, pedagoģijas maģistre Larisa Arestova.

Kas mainījies skolā šo gadu laikā? Ko šis darbs devis pašiem projekta dalībniekiem?

Larisa Arestova:

— Darbs projektā «Atvērtā skola» palīdzēja man labāk izprast, kas tad īsti ir bilingvālā apmācība, iepazīt jaunas metodes un formas darbam gan ar skolēniem, gan viņu vecākiem. Interesantas bija ārzemju pasniedzēju

Svētdien sācies dambretes čempionāts

20. oktobrī notika Līvānu novada 2003. gada dambretes čempionāta pirmā kārtā. Visveiksmīgāk čempionātu uzsāka Ilmārs Visockis, kurš neatlaidīgā un interesantā cīņā uzvarēja visus savus sāncensus, atstājot aiz sevis Māri Kalniņu un perspektīvo kadetu Kristapu Kārklī.

Galda spēļu sacensību kalendārs

Galda spēļu sacensības oktobrī un novembrī notiks sekojošos datumos: dambrete – 9. novembrī, šahs – 27. oktobrī, 24. novembrī, novuss – 26. oktobrī, 3. novembrī, 16. novembrī, galda teniss – 2. novembrī, 10. novembrī, 23. novembrī.

Apstiprināts sporta komisijas sastāvs

Turpmāk Līvānu kultūras un sporta komisijas sastāvā darbosies 6 locekļi: Līvānu 2. vidusskolas sporta skolotāja Silvija Jakimova, domes priekšsēdētāja vietnieks Jānis Klauz, Līvānu ģimnāzijas skolotāja Maija Kulakova, vieglatlētikas treneris Jāzeps Lazdāns, Rožupes pagasta iedzīvotājs Jānis Rubīns, Jaunsilavas pamatskolas sporta skolotāja Ineta Smilškalne. Par fiziskās kultūras un sporta komisijas priekšsēdētāju ievēlēts Rožupes pagasta iedzīvotājs Jānis Rubīns, vietnieces pienākumus uzticēts veikt Maijai Kulakovai.

G.Kraukle

par to, ko daru. Radusies lielāka sapratne par tiem procesiem, kas notiek izglītības jomā, par jauninājumiem pedagoģijā. Ieguva daudz jaunu ideju audzināšanas darbā. Nodibinājās personiskie kontakti ar vairāku skolu skolotājiem. Ieguvām jaunus draugus.

Skolā tagad interesantāk notiek pedagoģiskās padomes sēdes. Jaunu virzību ir ieguvis arī darbs ar skolēnu vecākiem. Projekta semināros gūtais daudz palīdzēja māģistratūras studijās.

Oļegs Hlebnikovs:

— Gan semināri, gan kursi «Lasišana un rakstīšana kritiskās domāšanas attīstīšanai» palīdzēja apgūt jaunas un skolēniem interesantas mācīšanas metodes. Skolas bibliotēkas fonds papildinājās ar metodisko un pedagoģisko literatūru. Radās iespēja izveidot sadarbības projektus ar citām Latvijas skolām. Notika kopīgi pasākumi ar projekta dalībniecēm: Rīgas 55. vidusskolu, Rīgas Šampētera pamatskolu, Preiļu 1. pamatskolu. Skolu administrāciju un skolotāju līmenī notiek sadarbība ar Daugavpils 3., 6., 10. un 12. vidusskolu.

Lilita Baško:

— Man kā mācību pārzinei darbs projektā deva ļoti daudz teorētiskā ziņā: par pārmaiņu nepieciešamību izglītībā; ko un kā mācīt; kāds ir labs skolotājs; mācīšanās pamatmērķi un soļi; skolas darba plānošana un audits; informācija par bilingvālo izglītību ASV, Kanādā un Somijā.

Praktiskā darbība deva iespēju noorganizēt un vadīt rajona skolu vadītāju vietnieku semināru mūsu

skolā par bilingvālo izglītību, strādāt skolas izglītības programmu veidošanā, parādīt skolēniem un skolotājiem pārmaiņu nepieciešamību un iespējas skolas mācību un audzināšanas darbā, padarīt interesantākas skolas pedagoģiskās padomes sēdes. Bet pats galvenais bija jauni kontakti ar kolēģiem, iespēja bagātināties no viņu darba pieredzes un dalīties savā. Man ir tāds savāds hobijs – piekrist dažādu izteicienu, domu graudus. Pārdomājot darbu projektā, vistrāpīgākie, manuprāt, ir J.Vovnarka vārdi: «Cilvēka gars pakļaujas tādām pašām likumam, kuram pakļauja viņa miesa, proti, tas nespēj eksistēt, ja pastāvīgi nesapņem barību». Man šī «barība» ir darbs projektā «Atvērtā skola».

Šogad Sorosa fonda – Latvija projekta «Atvērtā skola» dalībnieki oktobrī un novembrī savās skolās organizē «Atvērtās skolas atvērto dienu» ar devīzi «Esam atvērti kopīgai nākotnei». Preiļu 2. vidusskolā informatīvā diena, kuras moto ir dzejnieka J.Raiņa vārdi «Pastāvēs, kas pārvērtīsies», notiks 30. oktobrī. Visi interesenti tiek aicināti uz skolu. Varēs vērot gan mācību, gan audzināšanas stundas, apskatīt izstādes – iepazīt tuvāk to gaisotni, kas valda Preiļu 2. vidusskolā.

L.Rancāne

Redakcijas piebilde. Bilingvālā izglītība nozīmē to, ka mazākumtautību skolās atsevišķi mācību priekšmeti tiek apgūti latviešu valodā.

Uzņem pirmklasniekus, iesvēta desmitklasniekus

Piektdien, pēdējā mācību dienā pirms rudens brīvlaika, Preiļu 2. vidusskolā valdīja svētku gaisotne. Pēc tradīcijas, kas skolā jau pastāv vairāku gadu garumā, skolēnu saimei svinīgi tika piepulcināti pirmklasnieki un sveikti arī 10. klases skolēni.

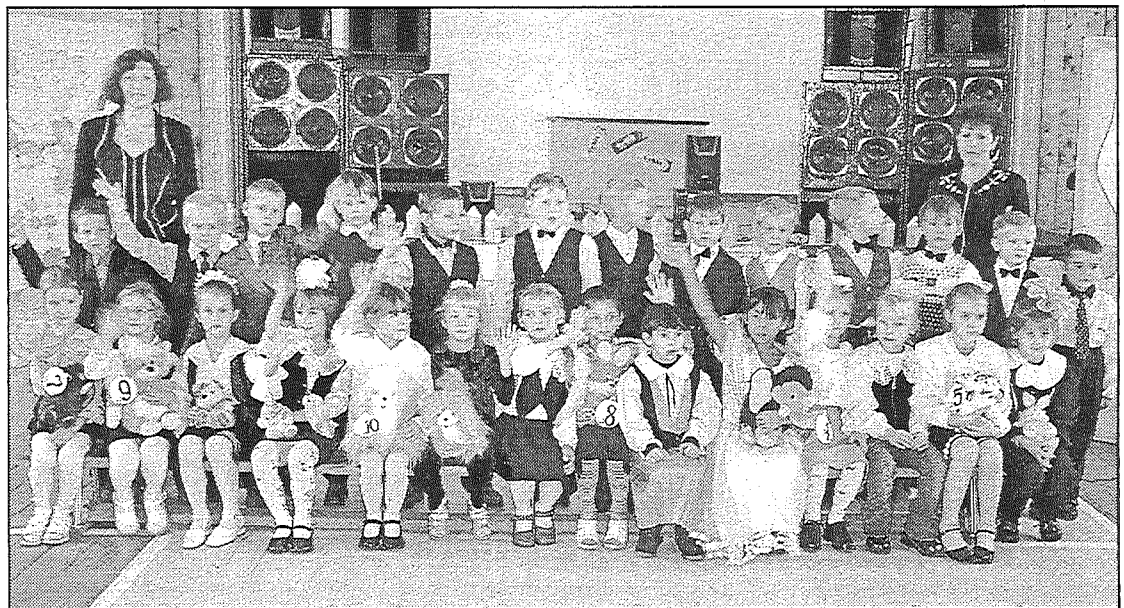
Mazākajiem skolnieciņiem vēltais sarīkojums notika rīta pusē. Skolas zālē pulcējās visas sākumskolas klases ar saviem audzinātājiem, kā arī 1.a un 1.b klase. Kā ik gadus, arī šoreiz apsveikumus dziesmu, dzejas, uzvedumu veidā bija sagatavojusi katrā sākumskolas klase, bet mazie pirmklasnieki vēroja, pricējās un droši vien sapņoja par to, ka arī viņi jau pēc gada būs tikpat zinoši un sveiki mazākos.

Pašlaik jau aizritējuši pirmie divi mācību mēneši, pirmklasnieki apjautuši, ko nozīmē iet skolā, adaptējušies savos kolektīvos, nodibinājuši draudzību, iepazīsies

ar skolotājiem. Tādēļ šāds sarīkojums arī nenotiek uzreiz, pirmajās skolas dienās, bet vēlāk, kad bērni jau kaut ko iemācījušies un prot parādīt, ko viņi šajā reizē arī labprāt darīja.

Svētkos pirmklasnieki saņēma arī vecāko skolasbiedru sagatavotās dāvanas un iesaistījās kopīgās dejās, kas apgūtas ritmikas stundās.

Savukārt piektdienas vakarpusē Preiļu 2. vidusskolas skolēnu pulkā tika uzņemti 10. a un 10. b klases audzēkņi. Vienpadsmitklasnieki, vakara galvenie saimnieki, bija parūpējušies par dažādām izdarībām, lai stiprinātu paziņanos un draudzību starp abām klasēm, starp zēniem un meitenēm. Viss sākās jau skolas garderobē, kad ar krāsu un grima palīdzību vajadzēja mainīt savu izskatu. Pēc tam nācās pārvarēt šim vakaram sagatavotu labirintu. Attapības pārbaudījumi gaidīja visā ceļā līdz zālei, bet katrā stāvā tie bija savādāki. Piemēram, no otrā uz trešo stāvu iesvētāmajiem bija jāno-

● Jau vairākus gadus pēc kārtas pirmklasnieku uzņemšanai skolēnu skaitā Preiļu 2. vidusskolā tiek rīkoti skaisti svētki. Attēlā 1. a un 1. b klašu skolēni kopā ar savām audzinātājām Larisu Arestovu (no kreisās) un Nadeždu Masenkovu. Foto: M.Rukosuļevs

klūst, ar kājām nepieskaroties pie grīdas.

Skolas zālē vidusskolēnu pulkā

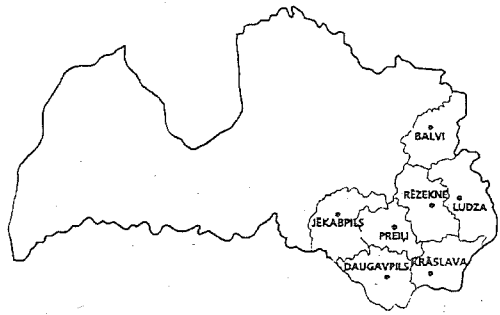
uzņemtajiem skolēniem vajadzēja nodot zvērestu. Jaunos skolasbiedrus ar uzņemšanu vidussko-

lēnu saimē apsveica skolas parlamenta prezidente Jeļena Vucāne.

L.Rancāne

KAIMIŅU RAJONOS

Draudēja uzspriecināt «REBIR»

9.

Pagājušajā otrdienā ap pusdienlaiku nezināms vīrietis piezvanījis uz laikraksta «Nedeļa v Rezekne» redakciju un pateicis: «Ja arī turpmāk «REBIR» akcijas tiks iztirgotas, uzņēmums tiks uzspriecināts». Laikraksts darīja zināmu šo faktu rūpnīcas vadībai, tā savukārt policijai. Rūpnīcas darbinieki tika palaisti mājās, bet uzņēmumā ieradās policijas operatīvā grupa ar suņiem, drošības policijas pārstāvji, kā arī citi operatīvie dienesti. Nekas aizdomīgs netika atrasts.

Rēzeknes domes izpilddirektors R. Oļehno sasauca ārkārtas situāciju komisijas sēdi, kurā tika runāts par veicamajiem pasākumiem, lai kritiskās situācijās operatīvie dienesti darbotos precīzi un ātri.

«Rēzeknes Vēstis»

RĒZEKNES RAJONĀ

Uz forumu Lietuvā

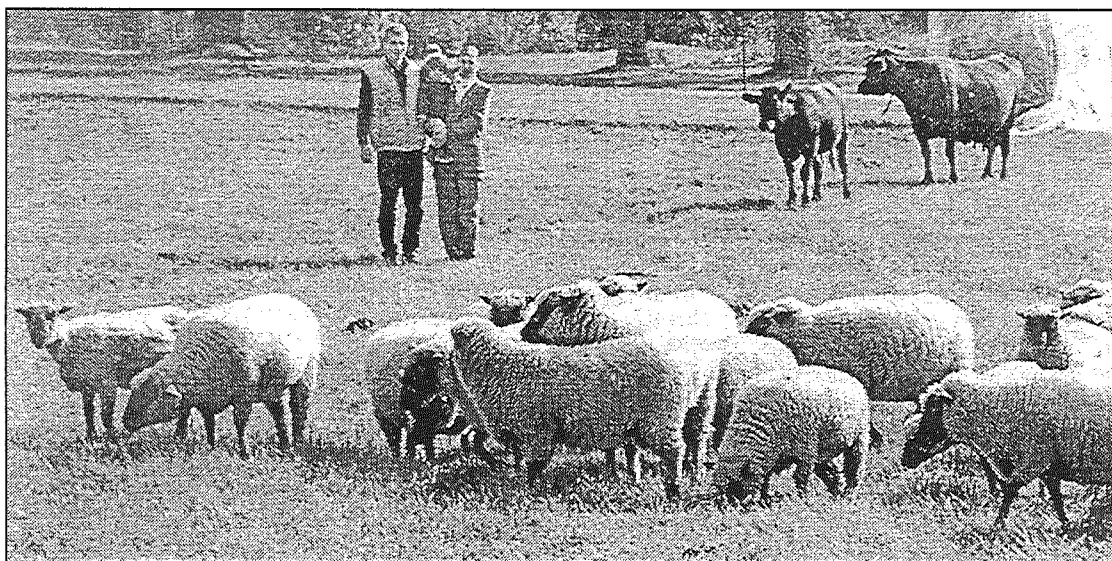
Rēzeknes rajona padome ir iesaistījusies ES programmā «Kultūra 2000». Uz tās līdzekļiem var pretendēt kā ES valstis, tā arī kandidātvalstis. Pērn kopā ar Lietuvas Kultūras ministriju un Zarasu kultūrizglītības centru tika izstrādāts projekts «Jaunā māksla», kas saņēma programmas atbalstu. Līdz ar to pagājušās nedēļas nogalē trīs dienas Lietuvā, Zarasu pilsētā, notika jauno mākslinieku un mūziķu forums. Forumu organizēja un tajā piedalījās Zarasu kultūrizglītības centrs, Francijas Invalīdu izglītības institūts un Rēzeknes rajona padomes kultūras nodaļa. Uz forumu devās Viļānu 11. arodvidusskolas topošās šuvējas dizaineres, Viļānu mūzikas skolas meiteņu kameransambliis un flautiste Laura Strupiša.

Aitiņ, mana sprogainīte

Bērzgales pagasta Steivančos, zemnieku saimniecībā «Strauti» Tālvāldis Kopels stingri nolēmis

nodarboties ar aitkopību. Šī iecere un pārliecība, ka ir iespējams sasniegt rezultātu, radās pēc kādas tikšanās ar amerikāņu speciālistu, kurš 1999. gadā bija atbraucis uz Latgali. Izpētījis Latgali, viņš nāca pie slēdziena, ka te paugurainie lauki labi atbilst aitu audzēšanai. Atgriezies Amerikā, viņš centās sniegt teorētisku, praktisku, finansiālu palīdzību tiem, kuri gribēja uzsākt aitu audzēšanu Latgales apstākļos.

Tā Bērzgales saimniecība «Strauti» pērnā gada septembrī pirmās desmit aitas iepirka Rīgas rajona Krimuldas saimniecībā «Bērziņi». Tajā pašā saimniecībā šogad vēl tika iepirktas 15 Latvijas tumšgalves. Tālvāldis Kopels nākošā gada pavasarī iecerējis būvēt fermu 50 aitu mātēm. Aitu aizgalds jaunajā fermā būšot pabeigts, lai ar tehnikas palīdzību netraucēti varētu aizvēkt mēslus. T.Kopels cer, ka drīz varēs precīzi pateikt, cik rentabla būs viņa izvēlēta nozare. Ja būšot kaut neliela plus zīme, tad perspektīvā varēšot turēt vismaz simts aitu mātes. Šādam aitu ganāmpulkam kopā ar jēriem te jau tagad ir kur izvaļoties. Astoņu hektāru platībā ierīkots elektriskais aploks. Žoga

● Kopelu ģimene pie sava aitu ganāmpulka.

augstums ir 1,20 metri, ar tādu aprēķinu, lai aitām nevarētu piekļūt plēsīgie zvēri. Žoga iekšpusē būšot ierīkoti zemāki elektriskie nožogojumi, kur aitas pēc vajadzības pārvietos no viena otrā. Saimniecībai piederošā zeme esot tikai 15 hektāri, nedaudz mazāka platība esot paņemta lietošanā. Visā šī zeme domāta tikai aitu ganībām, graudaugi te netiks sēti. Aitām pērk speciālu kom-

binēto spēkbarību. Toties pie mājas vairumā sēj tikai burkānus un bietes, ko izbaro aitām. Dzerais ūdens tiek piegādāts tikai no akas, jo tāda esot veterinārā dienesta prasība – ar ūdeni no atklāta diķa vai ezera aitas dzirdīt nedrīkst.

Lai varētu kopt šķirnes aitu ganāmpulku, nepieciešams sagatavot daudz dokumentu, kas prasa ne tikai daudz laika, bet arī zinā-

šanas. Pagaidām nav atrisināts arī jautājums par vilnas realizāciju. Bet gan jau pamazām nokārtosies, domā saimnieks. Viņš ir jauns, enerģijas pilns un optimistiski noskaņots. Labi arī tas, ka kredīts, kas ņemts sākuma izdevumiem, jāatgriež desmit gadu laikā un bez procentiem. Aitas nav katru dienu jāslauc, jāapcūbina kā govīs.

«Rēzeknes Vēstis»

BALVU RAJONĀ

Kāpēc nemākam rakstīt latgaliski?

Balvu rajona centrālajā bibliotēkā notika zinātniski praktiska konference «Mikelis Bukšs – zinātniķis, vēsturniķis, volūdnieks...?!». Tajā par latgaļu gramatiku un pareizrakstības vārdnīcām referēja filoloģijas doktore, Filoloģijas balvu valodu katedras asociētā profesore Lidija Leikuma. Viņa uzsvēra, ka neprasme rakstīt latgaliski ir gramatikas nezināšana.

Mēs kļūdaini domājam, ka pietiek prast runāt latgaliski, lai varētu ņemt rokā lapu, pildspalvu un rakstīt. Tā nav. «Latgaliešu valoda, tāpat kā citas valodas ir jāmācās. Un katrā no tām ir valodu sistematizējošs materiāls – tā ir gramatika. Un to mēs nezinām,

jo neesam mācīti. Diemžēl par maz ir darīts, lai tāda gramatika būtu,» atzina Lidija Leikuma. Viņa atgādināja, ka runas forma no rakstu formas atšķirsies vienmēr. Par to uztraukties nevajadzētu. Arī latviešu literārā valoda ir ar savām izloksnēm. Cilvēks runā, un pēc valodas var saprast, no kura Latvijas novada viņš nāk. «Cilvēks piedzimstot iemācās mātes valodu, un tikai skolā, mācoties valodas kopīgo formu, tā nonivelējas. Ja arī latgaļu gramatiku mācītu skolās, runājot vietējās izloksnes saglabātos tāpat. Vienāda būtu rakstu forma. Pagaidām ir tā – es runāju savā izloksnē, un tā kļūst arvien netīrāka... Jo es neklausos no savas babiņas, bet no apkārtējiem,» saka Lidija Leikuma. Viņu uztrauc, kā runā jaunieši ielās. «Trīsstāvīgos» vārdos.

Un tas notiek ne tikai Latgalē, bet visur Latvijā. Tāpēc arī latviešu valodas kopnacionālo formu apdraud tās pašas briesmas, kas latgalisko formu. Valodas sārņi krājas un krājas. Bet, ja kāds pie valodas tīrības strādātu, to varētu, ja ne novērst, tad vismaz uzlabot.

Profesore L.Leikuma atzīmēja Mikelja Bukša uzskatus, ka praktisku gramatiku var uzrakstīt katrs ar metodisku veiksmi apveltīts skolotājs, taču plaša, zinātniski vēsturiskas gramatikas sagatavošana prasa cita līmeņa rūpīgu darbu. Arī pats M.Bukšs kopā ar J.Placinski ir izdevis grāmatu «Latgaļu gramatika un pareizrakstības vārdnīca».

Profesore domā, ka tikmēr, kamēr skolās nebūs oficiālu latgaliešu valodu stundu, viss ies pašplūsmā. Pašlaik notiek minējumi

– mācīt, nemācīt? Tur, kur ir gudri entuziasti, jau tāpat noslogotajā skolas ritmā latgaliešu valoda ienāk it kā nemanāmi. Ja skolotājs jūt bērnu interesi, ja zina, ka viņi mājās runā latgaliski, valoda taču runā ar bērniem latgaliski tā, kā to dara vietējā apkārtnē. Un tad bērni viens otram var aizrādīt, lūk, tas vārds ir nepareizs, jāsaka citādi. Tā ir mācīšana, valodas tīrības kopšana,» saka L.Leikuma.

Lidija Leikuma pieder pie tiem cilvēkiem, kuri ir izjūtuši šo latgalisko mazvērtības kompleksu. Nonākot Rīgā un jūtot, ka tiek apsmieta par neprasmi runāt, viņa

pārgāja uz krievu sarunvalodu. Tāpēc viņa nepārmet cilvēkiem, kuri neiztur un «pārkrievojas». Apprecēties ar krieviski runājošu cilvēku Latgalē ir vienkāršāk. Ģimenē dzimst bērni, un tad sāk domāt – kādā skolā viņus sūtīt? «Sev saku – ir pienācis laiks iztaisoņties. Jo tagad uz latgalisko skatās ar interesi. Skatās kā uz kaut ko tīru, nesabojātu. Pārnovadu cilvēki latgaliskajā saskata atšķirīgo labvēlīgā gaisotnē. Tas liek arī mums sasparoties. Domāju, ka Latgales studentu centrs, kas rīko «Vosorōšonas» nometnes, latgalisko uztver kā pašsaprotamu, un nevar pat iedomāties, ka varētu strādāt citādi. Domāju, ka šiem jauniešiem nekādu mazvērtības kompleksu nebūs,» uzskata Lidija Leikuma.

«Vaduguns»

JĒKABPILS RAJONĀ

Sākta otrreizējo izejvielu sagatavošana

Pirms dažiem mēnešiem SIA «Jēkabpils pakalpojumi» iegādājās hidraulisko presi un sāka presēt kartonu un plastmasas pudeles. Jaunā prese pagaidām strādā ar nepilnu slodzi, jo dalītā atkritumu vākšana Jēkabpilī uzsākta tikai pagājušogasar.

Jēkabpilī ir uzstādīts 31 konteiners, kuros paredzēts savākt šķirotos atkritumus. Līvānos noslēgti 4 līgumi ar uzņēmumiem par kartona vākšanu, bet ar Pļaviņu pašvaldību noslēgts līgums par atkritumu savākšanu izgāztuvē.

Šo darbu uzņēmums sācis, lai novērstu dabas piesārņošanu ar atkritumiem, kas nesadalās, kā arī, lai atslogotu izgāztuvi. Ir iecerēts šķirotos atkritumus vākt arī rajona pagastos, taču tas nebūs tik drīz, jo speciālie konteineri

maksā dārgi – Ls 68.

Otrreizējo materiālu presi «Jēkabpils pakalpojumi» nopirka vasarā par 2500 latiem. Plastmasas pudeles tiek presētas 120 kg smagās ķīpās, ko vēlāk nogādā firmā «Eko reverss». Tā šo plastmasu izmanto bruģa ražošanai kā saistvielu. Šķirotot atkritumus, iedzīvotājiem būtu jāievēro, ka plastmasas pudeļu korķi ir jānoskrūvē un tās vēlamas saplacināt, tad tās aizņems mazāk vietas.

«Brīvā Daugava»

● SIA «Jēkabpils pakalpojumi» darbinieks piepilda preses tvertni ar plastmasas pudelēm, sapresē tās 120 kg ķīpās.

INFORMĀCIJA, LIKUMĪBA

PMLP INFORMĀCIJA

Personu apliecinošie dokumenti – pases un personu apliecības

Šī gada 1. jūlijā Latvijā stājās spēkā Personu apliecinošo dokumentu likums.

Tas nosaka pāreju uz dubultu personu apliecinošu dokumentu sistēmas ieviešanu. Personas pase nākotnē būs ceļošanas dokuments, tāpēc tajā nav paredzēta vieta atzīmei par dzīvesvietu. Turpmāk pasēs netiks iekļauta informācija arī par personas laulībām, asins grupu, pēc elektroniskās vēlēšanu reģistrācijas sistēmas ieviešanas — atzīme par vēlēšanām u.c. informācija, kas nav saistīta ar ceļošanu.

2003. gada nogalē plānots ieviest personas apliecības, kas būs paredzētas personas apliecināšanai Latvijā, un tajās tiks iekļauta informācija, kas nepieciešama lietošanai iekšzemē un līdz šim tika ievietota pasēs. Personas apliecība būs karšu tipa dokuments, līdz ar to daudz ērtāka lietošanai. Pašreizējā Ministru kabineta noteikumu projektā, kas noteiks personas apliecībā iekļautās ziņas, paredzēts, ka informācija par personas dzīvesvietu būs iekļauta personas apliecības elektroniskajā daļā, bet, ja persona vēlēšies, arī redzamajā daļā. Jau parakta vienošanās ar Lietuvas un Igaunijas valdībām, ka personas

apliecības varēs izmantot arī kā ceļošanas dokumentu Baltijas valstīs. Nākotnē personas apliecība būs obligāts personu apliecinošs dokuments.

Nepieciešamības gadījumā izziņu par dzīvesvietu iedzīvotāji var saņemt pašvaldībā vai Iedzīvotāju reģistrā. Lai pārejas periodā mazinātu neērtības, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP) turpina attīstīt sadarbību ar valsts un pašvaldību iestādēm par informācijas apmaiņu par personas dzīvesvietu. PMLP likumā noteiktajā kārtībā ir gatava sniegt šo informāciju no Iedzīvotāju reģistra arī citām fiziskajām un juridiskajām personām, ja tām ir pamatota nepieciešamība.

Pēc likuma spēkā stāšanās jau 3. jūlijā Latvijas iedzīvotājiem sāka izsniegt pirmās jaunā parauga pases. Līdz 10. oktobrim Latvijā izsniegtas vairāk kā 62 000 pasu.

Turpmāk dzīvesvietu deklarēsim

2003. gada 1. janvārī stājās spēkā *Dzīvesvietas deklarēšanas likums*, kas pēc būtības mainīs pierakstīšanās un izrakstīšanās sistēmu uz vienkāršāku, demokrātiskāku, civiltiesiska rakstura saistību neradošu sistēmu.

Personai vairs nebūs jāiesniedz papildus dokumenti, kas pierāda

personas tiesības dzīvot šajā dzīvesvietā. Lai deklarētu savu dzīvesvietu, personai būs jāapliecina sava identitāte un jāiesniedz deklarācija, kurā norādīts tiesiskais pamats par tiesībām dzīvot un reģistrēt šo dzīvesvietu.

Tāpat *Dzīvesvietas deklarēšanas likums* neparedz līdz šim pastāvošo «izrakstīšanās» procedūru, kad personai pirms pierakstīšanās jaunā dzīvesvietā bija jāinformē pašvaldība, kurā atradās iepriekšējā dzīvesvieta. Turpmāk informācijas apmaiņu par personas dzīves vietas maiņu nodrošinās pašas valsts un pašvaldības iestādes.

Pieņemtais likums nodrošinās labāku personas sasniedzamību tiesiskajās attiecībās ar valsti un pašvaldību, nepārtraukt aktuālās informācijas plūsmu uz valsts reģistriem, veicinās personas iniciatīvu un atbildību deklarēt savu dzīvesvietu. Vienkāršotā dzīvesvietas deklarācijas sistēma nodrošinās iedzīvotāju ienākuma nodokļa saņemšanu atbilstoši reālajam iedzīvotāju skaitam katrā pašvaldībā.

Likuma izpildi nodrošinās pašvaldības, kā tas notika līdz šim saistībā ar personas pierakstu/izrakstu. Savukārt Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde uzraudzīs deklarētās dzīvesvietas reģistrāciju un veiks dzīvesvietas deklarēšanas iestāžu metodisko vadību.

Inga Saleniece,
PMLP preses sekretāre

rajona iedzīvotājiem, it sevišķi privātmāju īpašniekiem – nepieļaujiet ugunsne drošu sildierīču un krāšņu eksplozīvu atāciju, tas var izraisīt ugunsgrēku.

A.Strods,
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas vada komandieris, ugunsdzēsības un glābšanas dienesta virsleitnants tehniķis

INFORMĒ 01

Palielināties ugunsgrēku skaits laukos

Kopš gada sākuma Preiļu rajonā notikuši 186 ugunsgrēki. Uguns nodarītie zaudējumi – 59 610 latu apmērā. Kopš gada sākuma ugunsnelaimēs gājuši bojā trīs cilvēki. Preiļos reģistrēti četri ugunsgrēki, Līvānos – 19, kur galvenokārt degusi kūļa, sādēģusi arī viena automašīna, kā arī dedzis kokapstrādes cehs un kāds pagrabs. Šogad palielinājies ugunsgrēku skaits

laukos, kopš gada sākuma pagastos notikuši 163 ugunsgrēki.

Daudz raizņu ugunsdzēsējiem sagādāja sausā un karstā vasara, kad liesmas plīsiņās mežos un purvos. Lielākais meža ugunsgrēks reģistrēts Vārkavas novada Rožkalnu pagasta Kvedercumos, kur mežs dega vairāku simtu hektāru platībā.

Klāt apkures sezona, grību atgādināt

LATGALES APGABALTIESĀ

Politikīem un juristiem uzdevumi nav vienādi

Šī gada 11. oktobrī Latgales apgabaltiesā notika Tieslietu ministrijas un Ģenerālprokuratūras rīkotais reģionālais seminārs «Par grozījumiem Latvijas Kriminālprocesa kodeksā». Seminārā piedalījās Latgales apgabaltiesas darbības teritorijā esošo rajonu un pilsētu tiesneši un prokurori. Kādas ir juristu domas par izmaiņām, kas jau pēc 1. novembra var ietekmēt tiesu darbu?

Tieslietu ministrijas Valsts sekretāra vietnieks likumdošanas jautājumos Gunārs Kūtris uzskata, ka apjomīgā Kriminālprocesa kodeksa grozījumi, kas stāsies spēkā novembrī, ir lieli ne tikai apjoma ziņā. Klāt nākuši vairāki jauninājumi, kas dos iespēju paātrināt krimināllietu izmeklēšanas gaitu, nezaudējot kvalitāti un cilvēktie-

sību aizsardzības principus.

Latvijas juristiem vienkārši jādara savs darbs, ko nevar un nedrīkst ietekmēt pat tādi lieli politiski notikumi valstī kā nule aizriņtējušās Saeimas vēlēšanas. Politikū maiņa nedrīkst ietekmēt juristu attieksmi pret likumu. Tiesai galvenais ir likumība un cilvēka tiesību aizsardzība, lai viss tiktu izdarīts pēc iespējas ātrāk un pareizāk, lai tie, kuri tiesas spriedumu gaida kā cietušie vai apsūdzētie, pēc iespējas ātrāk gūtu skaidrību par savu likteni. Tāda nostāja saskan arī ar Eiropas Savienības principiem.

Pēc Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta priekšsēdētāja Pāvela Gruziņa domām, svarīgi ir arī tas, ka vairāk tiesību būs tiesnešiem, proti, viņi

varēs vairāk lietu izskatīt vienpersoniski. Tātad samazināsies lietu skaits, kur nepieciešama piesēdētāju līdzdalība. Būtiskas ir izmaiņas, kurās runāts par apcietinājuma termiņiem. Kamēr lieta tiek izskatīta, apsūdzētie apcietinājumā drīkst atrasties ne ilgāk par pusotru gadu. Apsveicams ir fakts, ka Latgales apgabaltiesā nav lietu, kur apsūdzētie ilgi gaidītu tiesu.

Vēl seminārā juristiem lekcijas lasīja Ģenerālprokuratūras krimināltiesiskā departamenta virsprokurors Ēriks Zvejnieks, Starptautiskās sadarbības nodaļas virsprokurors Gunārs Bundzis un īpaši pilnvarotu prokuroru nodaļas virsprokurore Māra Usāne.

Jūlijs Tropis,
Latgales apgabaltiesa

Novembrī notiks ieslodzīto «brīvlaišana»

1. novembrī stāsies spēkā grozījumi Kriminālprocesa kodeksā – uz laiku brīvībā tiks izlaistas personas, kas atrodas apcietinājumā bez tiesas sprieduma ilgāk par pusotru gadu. Tieslietu ministrijā lēš, ka tie varētu būt aptuveni 200 cilvēki. Taču šie grozījumi nebūt nenozīmē, ka «brīvlaišana» attiecas uz personām, kas tiek turētas aizdomās par vardarbīgu noziegumu pašrādāšanu, viņiem apcietinājuma termiņu var pagarināt Augstākās Tiesas Senāts.

Kā «Novadnieku» informēja Preiļu rajona tiesas priekšsēdētāja ANITA STIKĀNE, Preiļu tiesas pārziņā nav nevienas lietas, kur likumpārkāpumos apsūdzētie gaidītu tiesas spriedumu ilgāk par pusotru gadu.

POLICIJAS ZIŅAS

Ar automašīnu ietricās stabā

14. oktobrī 1966. gadā dzimušais I.B., vadot automašīnu Fiat Croma pa Somersetas ielu Aglonā, netika galā ar transportlīdzekli, nobrauca no ceļa un ietricās stabā. Satiksmes negadījumā bojāta automašīna, cilvēki nav cietuši. Sastādīts administratīvais protokols.

Traktors iegāzās grāvī

14. oktobrī Preiļu novadā ceļa Anspoki – Štolderi 2. kilometrā 1940. gadā dzimušais V.B., vadot traktoru T-40 AM ar paštaisītu piekabi un bez valsts numura zīmes, netika galā ar sava braucamrīka vadību. Traktors iebrauca grāvī un apgāzās. Negadījumā bojāta tikai piekabe, cietušo nav. Sastādīts administratīvais protokols.

Zemniekam apzagta kalte

14. oktobrī Preiļu rajona policijas pārvaldē saņemts iesniegums par to, ka laika posmā no 6. līdz 14. oktobrim Līvānu novada Turku pagasta iedzīvotājam, 1970. gadā dzimušajam A.G. no viņam piederošās zemnieku saimniecības «Kļaviņas» kaltes nogaztas transportiera detaļas ar elektrodzinējiem un kabeli. Zemniekam nodarīts materiālais zaudējums 220 latu apmērā. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

Bez atļaujas paņēma automašīnu

14. oktobrī reģistrēts iesniegums par to, ka Sīlukalna pagasta «Kassaliešos» 1974. gadā dzimušais R.R. un 1982. gadā dzimušais J.M. bez atļaujas paņēma I.M. piederošo automašīnu Mitsubishi Galant un braukšanas laikā sabojāja to. Abiem vainīgajiem sastādīti administratīvie protokoli.

Ar kriminogēnām traumām uz slimnīcu

16. oktobrī Līvānu slimnīcā ar kriminogēnām traumām nogādāts 1973. gadā dzimušais A.R. Materiāls nosūtīts uz tiesu medicīnisko ekspertīzi. Vainīgā persona noskaidrota.

Nepakļāvās policistiem

16. oktobrī Līvānu iedzīvotājam, 1969. gadā dzimušajam N.M. sastādīts administratīvais protokols par nepakļaušanos policijas darbinieku likumīgajām prasībām.

Apzagta automašīna

16. oktobrī Līvānu iedzīvotājs, 1961. gadā dzimušais E.R. konstatēja, ka viņam piederošajai automašīnai VW Passat atvērtas durvis no automobiļa pazudusi automagnetola, tālskatsis, apaļais zīmogs. Nodarīts materiālais zaudējums 71 lats apmērā. Notiek lietas apstākļu noskaidrošana.

Pazudis mobilais telefons

17. oktobrī saņemts iesniegums no 1931. gadā dzimušā Preiļu

iedzīvotāja J.B. par to, ka viņam pazudis mobilais telefons Nokia-3310.

Regulāri traucē kaimiņu naktsmieru

17. oktobrī Preiļu rajona policijas pārvaldē reģistrēts iesniegums par to, ka Riebiņos, Dārzu ielas iedzīvotāji – 1949. gadā dzimušais U.N. un 1969. gadā dzimušais V.N. regulāri lieto alkoholiskos dzērienus, traucē kaimiņu naktsmieru un izdara huligāniskas darbības pret pārējiem mājas iedzīvotājiem. Vainīgajiem sastādīts administratīvais protokols.

No dzīvokļa izzagta nauda

18. oktobrī saņemts iesniegums no Preiļu iedzīvotāja, 1966. gadā dzimušais O.S. par to, ka no viņas dzīvokļa izzagta nauda (100 lati) un zelta ķēdīte. Aizdomās turamā persona noskaidrota.

Velosipēdam «pieauga kājas»

18. oktobrī 1941. gadā dzimušajai G.L. nozagts sieviešu velosipēds (sarkanā krāsā), kas bija atstāts Preiļos pie poliklīnikas. Materiālais zaudējums – 25 lati.

Alkohola reibumā nonāca slimnīcā

19. oktobrī Preiļu slimnīcā ar galvas un ķermeņa sasitumiem alkohola reibumā nogādāti I.C. no Preiļu pagasta un A.G. no Stabulnieku pagasta.

Apgāzās Ford Transit

20. oktobrī ceļa Rīga – Daugavpils 188. kilometrā, vadot automašīnu Ford Transit, L.I. netika galā ar transportlīdzekli, nobrauca no ceļa un apgāzās. Bojāta automašīna, cilvēki negadījumā nav cietuši.

Notrieca divas sievietes

20. oktobrī Aglonas pagastā, izbraucot no mājas pagalma uz ceļa, ar automašīnu Mitsubishi Galant atpakalģaitā N.L. notrieca divas sievietes. G.B. un L.I. ar traumām nogādātas Preiļu slimnīcā. Notiek izmeklēšana.

Huligānisms un skandāli

14. oktobrī Vārkavas novada iedzīvotājs, 1961. gadā dzimušais A.S. alkohola reibumā sarīkoja mājas ģimenes skandālu, par ko viņam sastādīts administratīvais protokols.

16. oktobrī administratīvais protokols sastādīts Līvānu iedzīvotājam P.P., jo alkohola reibumā viņš veica huligāniskas darbības.

Administratīvā pārkāpuma protokols sastādīts Stabulnieku pagasta iedzīvotājam, 1952. gadā dzimušajam A.M. par to, ka 17. oktobrī viņš alkohola reibumā mājas sarīkoja ģimenes skandālu.

20. oktobrī Līvānu iedzīvotājs A.L. veica huligāniskas darbības pret R.R. Sastādīts administratīvais protokols.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Kam, jūsuprāt, jāklūst par Latvijas Ministru prezidentu?

Georgijs Ivanovs, uzņēmuma vadītājs:
— Premjeram jābūt godīgam, pareizam cilvēkam, kas strādā atbilstoši valstī pastāvošiem likumiem. Man patīktu, ja par premjeru atkal būtu Andris Bērziņš. Viņš visos jautājumos strādāja kultūrāli. Ja Bērziņš nebūs, tad gribētos redzēt «Jaunā laika» pārstāvi – Eināru Repši. Jauns laiks – jauna valdība, jācer, ka kaut kas mainīsies arī uzņēmējiem par labu.

Artis Ozoliņš, Preiļu arodividusskolas audzēklis:
— Andrim Šķēlem. Viņš ir populārāks par pārējiem. Viņu visbiežāk rāda pa televizoru un par viņu vairāk esmu dzirdējis. Vēl varētu būt Vilis Krištopāns. Man viņš palicis atmiņā no «Saeimas sarunām» televīzijas raidījumā.

Emīlija Verze, pensionāre:

— Tas ir ļoti sarežģīts jautājums, es neesmu padomājusi. Neesmu nevienai no kandidātāram devusi priekšroku. Domāju, ka Valsts prezidente valdības sastādīšanu uzticēs tās partijas pārstāvim, kura Saeimas vēlēšanas ieguva visvairāk balsu. Un tas, acimredzot, būs Einārs Repše. No iepriekšējiem premjeriem man vairāk patīka Guntars Krasts. Viņš bija labs ekonomists, saprata finanšu lietas un saimnieciskos jautājumus. Jaunajam premjeram vajag sakārtot ražošanu laukos un pilsētās, lai visiem būtu darbs, būtu ienākumi un dzīve kļūtu labāka. Tomēr par premjeru būtu jāievēl tāds, kurš šo darbu jau ir darījis un to saprot.

Vladimirs Balalujevs, bezdarbnieks Preiļos:

— Es nezinu. Taču par premjeru jāizvirza tāds, kurš vismaz jēdzīgi strādātu. Domāju, ka Valsts prezidente izvēlēšies Eināra Repšes kandidatūru. Vai viņš būs labs? Nezinu, dzīvosim, redzēsim. Iepriekšējais premjers man ne sevišķi patīka. No visiem bijušajiem Vilis Krištopāns bija tā nekas, varēja iztikēt. Tomēr Repšiem es uzticos: Ceru, ka viņam izdosies novērst bezdarbu, tas ir pats galvenais.

Līdija Jablonska, strādā policijā:

— Neesmu aizdomājusies par to, kas būs Ministru prezidents. Galvenais, lai viņš būtu labs. No iepriekšējiem premjeriem man vairāk patīka Andris Bērziņš. Tagad, droši vien, par premjerministru būs Einārs Repše. Kāds viņš būs, nezinu, neesmu par to domājusi. Man vienalga, kurš no ievēlētajiem Saeimas deputātiem kļūs par premjerministru, galvenais, lai būtu labi tautai, lai būtu lielākas algas.

L.Rancāne
Foto: M.Rukosuļevs

SLUDINĀJUMI, APSVEIKUMS, LĪDZJŪTĪBAS

Krāšņus ziedus,
Mīļus vārdus,
No Dieviņa veselību

Irēnai Joņevai
jubilejā vēl

Strodu un Vasilenoku
ģimenes

IK «SKRIPTS» veic
✓ datortehnikas remontu, modernizāciju un apkopi,
✓ datorlietu ierīkošanu un uzturēšanu.
pārdod
✓ jaunus un lietotus datorus,
✓ citu biroja tehniku un piederumus.
Tālr. 9559719.

«NIKO-LOTO» pērk un pārdod privatizācijas sertifikātus un **LOMBARDS izsniedz kredītu** pret ķilu katru dienu
Līvānos, Stacijas ielā 1. Tālr. 6780843, 42332, 41221 (vakaros).
Preiļos, (tikai sertifikāti) Raiņa bulv. 15. Tālr. 53-07068, 23024 (vakaros).

Veikalā «Sēta» pārdod apkures katlus, kamīnus, plīti, plīti aprīkojumu, dūmvadus, sūkņus. *Uztādīšana, garantija.*
Adrese: Jēkabpils, Brīvības iela 165.
Tālr. 9294258, 52-32909.

Z/s «Vidsētas» iepērk liellopus, jaunlopus, aitas.
Samaksa uz vietas.
Tālr. 55645, 6563019.

SIA «Kārlis Viens» iepērk jaunlopus, liellopus, aitas kautsvārā. Samaksa tūlītēja (pie svēšanas). Formē subsidijas.
Tālr. 6468887, 53-48524, 53-48531.

Pērk mežus īpašumā, zemi ezera krastā.
Tālr. 9104510.

Jersikas pagasta padome rīko sveču vakaru
2. novembrī

Iesalnieku kapos plkst. 14.30
Škaparu kapos plkst. 15.30
Upeniņu kapos plkst. 16.30

3. novembrī

Meža kapos plkst. 15.00
Madaliņas kapos plkst. 16.00

Sludinājumus rubrikā
«Meklē darbu» un par atrastām mantām «Novadniekā» publicējam bez maksas.

SIA «NIMELS» (licence nr. 4-1015) **iepērk visu veidu krāsainos metāllūžņus** par visaugstāko cenu.
Adrese: Preiļi, Pils ielā 14 («Lauktechnika»).
Tālr. 9171033.

SIA «Dubiki» pērk cūkas, liellopus, jaunlopus, aitas dzīvsvārā. Samaksa tūlītēja. +12%, +18%
Tālr. 9121830, 6499013, 54-74696.

SIA «AIBI» pērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas. +12%, +18%
Tālr. 48-71185, 48-71804, 9478728, 9445135.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 42807, 44179, 9161121.

Pārdod

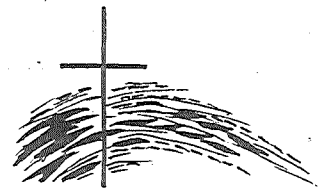
graizījumus, melasi. Tālr. 6815228;
pārtikas kartupeļus (0.08 Ls/kg). Tālr. 9238539;
sienu. Tālr. 34495 (vakaros);
Audi-100. Tālr. 6095014;
3-istabu dzīvokli Ličos (krāsns apkure, kūts, garāža). Tālr. 9515618, 6747171;

Pērk

avarējušu Golf II. Tālr. 6307726;
klavieres. Tālr. 6307726.

Dažādi

transporta pakalpojumi ar a/m GAZ-66. Tālr. 9238539.

Izsakām līdzjūtību Antonam Stuburam sakarā ar **MĀTES** nāvi.
Z/s «Kļavas» kolektīvs

Tēva mūžs ir bērnu mūžos pārkalts,
Tēva mūžs nu viņos tālāk zied.
Izsakām līdzjūtību Jāzepam Ivanānam, **TĒVU** mūžībā aizvadot.
Kaimiņi

Saņem, labā zemes māte,
Vienu sirmu māmuliņu,
Apsedz viņu silti, silti
Savām smilšu velēnām.
Šajā sājpu un šķiršanās brīdī
izsakām dziļu līdzjūtību
Aleksandrai Sproģei un Dmitrijam Gerasimovam, no MĀTES atvadoties.
Dienvidlatgales reģionālās lauksaimniecības pārvaldes kolektīvs

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona padome

- ♦ 23. oktobrī pulksten 10.00 rajona padomes sēde.
- ♦ 24. oktobrī rajona kultūras darbinieku seminārs.
- ♦ 25. oktobrī piedalīšanās Eiroreģiona «Ezeru zeme» padomes sēdē Baltkrievijā.

Rajona bērnu un jauniešu centrs

- ♦ 24. oktobrī pulksten 10.00 seminārs bērnu un jauniešu nometņu vadītājiem.
- ♦ 29. un 30. oktobrī Rudens karaļa darbnīcas namiņā.
- ♦ 30. oktobrī pulksten 10.00 akcijas «Policijas dienas skolās» ietvaros konkurss rajona skolu 5.-9. klašu skolēniem.

Kinoteātris «Ezerzeme» Preiļos

- ♦ 23. oktobrī pulksten 20.00 komēdija «Ostins Pauerss un zelta locekļis».
- ♦ 25., 28. un 29. oktobrī pulksten 18.00, 27. oktobrī pulksten 17.00 un 20.00 vēsturiska drāma «*Quo vadis*», Polija.

Nevalstisko organizāciju atbalsta centrs Preiļos

- ♦ 25. un 26. oktobrī apmācību seminārs «Projektu cikla vadība».

Sutru kultūras nams

- ♦ 26. oktobrī pulksten 22.00 balle, spēlē Aija.

Rožkalnu kultūras nams

- ♦ 26. oktobrī pulksten 22.00 balle, diskotēka. Spēlē grupa «Tik un tā».

Stabulnieku kultūras nams

- ♦ 26. oktobrī pulksten 22.00 jaunā grupa «Forte».

Aglonas kultūras nams

- ♦ 25. oktobrī pulksten 22.00 balle, diskotēka, karaoke. Spēlē Inga un Normunds.

Pelēču kultūras nams

- ♦ 26. oktobrī pulksten 22.00 diskotēka «...un pašam patīk».

ANEKDOTES

Kā tulkot darba sludinājumu?

* Konkurētspējīgs atalgojums — mēs nodrošinām sava uzņēmuma konkurētspēju, maksājot saviem darbiniekiem daudz mazāk nekā konkurenti.

* Respektē darba termiņus — jau pirmajā darba dienā tavi darbi būs iekavēti par 6 mēnešiem.

* Dažkārt iespējamas virsstundas — dažkārt katru vakaru, dažkārt katru brīvdienu...

* Plašs pienākumu klāsts — jebkurš kolēģis varēs tevi rausīt uz visām pusēm.

* CV nogādāt personīgi — ja tu izrādīsies vecs, resns vai neglīts, tev paziņos, ka vakance jau nokomplektēta.

* Meklē kandidātu ar lielu iepriekšējo pieredzi — tev būs jāaizvieto trīs darbinieki, kuri nupat kā pameta uzņēmumu.

* Iemaņas problēmu risināšanā — tu ienāc firmā, kur valda pastāvīgs haoss.

● ● ●
Eksperimentu rezultāti, kas iegūti no brīvprātīgajiem, ievērojami atšķiras no tādiem, kas iegūti no tiem, kuri visu laiku bļautās, spirinās un mēģina izrauties.

● ● ●
Uzraksts pie psihiatra kabineta durvīm: «Pacienti, lūdzu, nedalieties savā starpā ar savas slimības simptomiem — tas

ievērojami apgrūtinā pareizas diagnozes noteikšanu.

● ● ●
Naktī telti guļ Kulthārds un Šumahers. Nakts vidū Kulthārdu pamodina kaut kāds troksnis.

Viņš paskatās ārā no telts un redz Šumaheru, kurš skrien apkārt teltij, bet viņam dzenas pakal lauva.

— Šūmi, lauva ir pavisam tuvu!

— Neuztraucies, Deivid, viņš no manis atpaliek par trijiem apliem!

● ● ●
No tūrista dienasgrāmatas: «Vakar noķēru tauriņu. Lielu, skaistu, bet negaršīgu.»